



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor
Angelicvs cum Melliflvo,)**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.

Dissertatio Prima De Primorum hominum creatione & innocentia statu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39320

DISSE RTATIO PRIMA

De Primorum hominum creatione &
innocentiæ statu.

DUBIUM PRIMUM.

*An secundum S. Augustinum Primi homines
fuerint creati in ætate perfecta?*

Suppono primò, Adam fuisse à Deo productum sexto die creationis mundi, formato corpore ejus de limo terræ. hoc enim clarè constat ex S. Scriptura, quæ Gen. 2. dicit: *formavit igitur dominus Deus hominem de limo terra, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vite, & postquam cap. 1. narratum esset: creavit Deus hominem ad imaginem suam, sequitur in fine cap. 2. & factum est vespere & mane dies sextus. dicitur autem Gen. 2. Deum die Septimo complevisse opus suum, quia die Septimo quievit, & cessavit, ab operibus quæ perfecerat die Sexto; præcedunt enim verba hæc: *perfecti sunt cali & terra & omnis ornatu eorum, complevitque &c.**

Suppono secundo, quod ex costa corporis Adæ eodem die in Paradiso fuerit producta Eva. dicitur enim Genes. 2. *immisit ergo Dominus Deus soporem in Adam, cumque obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea. Et edificavit Dominus*

A

Deus

I Dubium Primum

Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem &c.
& cap. 1. dicitur: creavit Deus hominem ad imaginem suam, masculum & foeminam creavit eos, & factum est vespere & mane dies sextus. Hinc Sanct. Augustinus ait lib. de Gen. ad litt. cap. 5. neque enim dicendum est, masculum quidem sexto die factum, foeminam vero posterioribus diebus, cum ipso sexto die apertissime dictum sit, masculum & foeminam fecit eos, quando autem S. Thomas 1. p. quæst. 73. a. 1. ad 3. dicit. ad tertium dicendum quod nihil postmodum, id est post septimum diem, factum est totaliter novum, quin aliquo modo in operibus sex dierum præextiterit. Quadam præextiterunt materialiter: sicut quod Deus de costa Adæ formavit mulierem, vult tantum S. Doctor, quod aliqua post diem septimum condita præextiterint in operibus sex dierum eo modo, quo præextitit mulier in costa Adæ, antequam personaliter produceretur, scilicet materialiter. Quod fuerit producta in paradiso, colligitur ex hoc, quod sopor fuerit Adæ immissus post translationem in Paradisum, & ipse translatus inde non discesserit ante prævaricationem.

Suppono tertio mulierem fuisse productam ex costa, sicut littera sonat, juxta illud Sanct. Augustini l. 9. de gen. ad litt. cap. 13. non est itaque dubitandum quoniam hæc facta sunt & stulta esse non possunt. Neque ex hoc sequitur, Adam fuisse habita costa monstruosum; licet enim illi fuerit superaddita, non tamen illi, ut erat principium speciei, erat superflua, sed servitura pro Evæ, quæ generari non poterat, productione, & exterius non apparebat: neque sequitur, ea sublata fuisse
im per-

Dubium Primum.

imperfectum, & mancum, quia non erat illi necessaria pro omni tempore. Neque littarali sensui obstat, quod Evæ corpus fuerit magnum, & parva costa, quia, ut S. Thomas 1. p. quæst. 20. a. 3. testatur, fuit alia materia addita: hinc dicitur: *Et edificavit dominus costam in mulierem.* His suppositis.

Respondeo & dico: S. Augustinus favet sententiæ affirmativæ. Colligitur ex 1. 6. de gen. ad litt. cap. 13. ibi enim quæstioni de ætate primi hominis, subjicit hanc interrogationem: *an potius hoc non est requirendum?* quod nempe in perficiendo, & augendo Adamo compleverit hos temporum numeros, quos naturæ humani generis attributos videmus; additque, quod deus suam potentiam hujusmodi creatura numeris non allegaverit: quod alijs exemplis confirmat dicens, *quis enim nescit, aquam concretam terra, cum ad radices vitis venerit, duci in saginam ligni illius: atque in eo sumere qualitatem, qua in uvam procedat paulatim erumpentem, atque in ea grandescente vinum fiat, maturumque dulcescat, quod ad huc fervereat expressum, & quadam vetustate firmatum ad usum bibendi, tutius, jucundiusque perveniat?* num ideo dominus lignum quæsit, aut terram, aut hæc temporum moras, cum aquam miro compendio convertit in vinum, & tale vinum, quod ebrius etiam conviva laudaret? nunquid adjutorio temporis eguit conditor temporis? Potest hæc Augustini Doctrina confirmari ex illo Gen. *cre-scite & multiplicamini &c.* Quibus verbis illos Deus statim post creationem fuit allocutus tanquam aptos ad multiplicandum genus humanum per generatio-

Dubium Primum.

nem, uti & ex hoc, quod dicatur, utrumque fuisse nudum & non erubuisse &c. non enim mirum esset, illos non erubuisse, si in ætate infantili fuissent producti.

Quæres in qua ætate fuissent nati pueri, si Adam non peccasset? Respondeo Sanct. Augustinum videri quidem sensisse, natos fuisse etiam in ætate perfecta, cum l. 1. de peccat. merit. cap. 38. dicat: poterat certe eis (pueris) prestare, quod multis animalibus prestat, quorum pulli quamvis sint parvi, tamen mox ut nascuntur, currunt, & matres sequuntur: sed Mag. sent. & S. Thomas ajunt, S. Patrem ibi non fuisse assertivè locutum, ac hinc probabilius sustineri, quod naturalis cursus habet, de quo potest videri S. Doctor, 1 p. quæst. 99. a. 1. ubi asserit, quod pueri mox nati non habuissent sufficientem virtutem ad movendum membra ad quoslibet actus, sed ad actus pueritia convenientes, puta ad sugendum ubera &c.



DUBIUM SECUNDUM.

An Paradisus, in quo fuit positus primus homo, sit locus corporeus, & adhuc extet?

Suppono Adamum fuisse extra paradisum productum, & introductum à Deo, cum textus scripturæ id insinuet.

Respon-

Respondeo & dico primo: Paradisus secundum Augustinum est locus corporeus. Probat ex l. 8. de gen. ad lit. cap. 1. ubi ait: *secundum hanc suscepi nunc loqui de Paradiso, quod Dominus donare dignabitur, ut homo factus è limo, quod utique corpus humanum est, in paradiso corporali collocatus intelligatur, & ibidem vocat locum amoenissimum, fructuosus nemoribus opacatum, eundemque magnum, & magno fonte secundum, &c.* ex quo nempe fonte egrediebatur fluvius postea in quatuor flumina divisus, quæ sub terris abscondita eruperunt in diversis mundi partibus; ut testatur Sanctus Augustinus l. 8. de gen. ad lit. cap. 7. dicens, *cum potius credendum sit, quoniam locus ipse paradisi à cognitione hominum est remotissimus, inde quatuor aquarum partes dividi, sicut fidelissima scriptura testatur, sed ea flumina, quorum fontes noti esse dicuntur, alicubi ipse sub terras, & post tractus prolixarum regionum locis alijs erupisse, ubi tanquam in suis fontibus nota esse perhibentur.* Vide S. Bernardum serm. 3. sup. Salve R. & serm. de ligno scæno & serm. 1. 1. in festo om. SS. Ep. 1. ad Robert.

Obijcies: 1. ad Cor. 12. dicit Apostolus, *se fuisse raptum in paradisum*; ergo paradilus non est particularis & visibilis terræ locus. Respondeo distinguendo consequens; ergo paradilus, in quem raptus fuit Apostolus, non est particularis & visibilis terræ locus, concedo; ergo paradilus, in quo positus fuit primus homo, non est talis locus, nego consequentiam.

Dico secundo: adhuc extat paradilus. Probat ex Augustino, qui l. 1. de peccato. merit. cap. 3. asserit.

quod Enoch & Elias in paradiso de ligno vite pascantur. Neque enim, inquit, Enoch & Elias per tam longam aetatem senectute marcuerunt; sed ex quo translati sunt, ita vivunt, ut similem habeant sarietatem illis quadraginta diebus, quibus Elias ex calice aqua, & ex Collyride panis sine cibo vixit: aut si & his sustentaculis opus est, ita fortasse in paradiso pascuntur, sicut Adam priusquam propter peccatum exinde exire meruisset & lib. 2. c. 23. ait, paradysum esse, fides Christiana non dubitat.

Magistro adhæret discipulus S. Thomas 3. p. qu. 49. a. 6. ad 2. dicens: Henoch raptus est in paradysum terre streum, ubi cum Elia simul creditur vivere, usque ad adventum Antichristi.

Obijcies primo: paradysus à nullis hominibus repertus fuit: ergo non est credibile, quod adhuc extet: Respondeo negando consequentiam. Deus enim eam occultat, juxta illud Augustini lib. 8. de gen. ad lit. cap. 1. sicut occulto opere dei factus est, ita peculiari cura & providentiâ ipsius est occultatus. Sanct. Thomas 1. p. quæst. 102. a. 1. dicit: esse à nostra habitatione seclusum aliquibus impedimentis.

Obijcies secundo: Si paradysus exstiterit, fuit destructus per deluvium: ergo modo non extat. Respondeo negando antecedens; fuit enim

à Deo conser-
vatus.

* *
* *

DUBIUM

—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—❁—

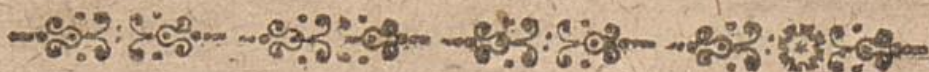
D V B I V M T E R T I V M.

An primi homines in statu innocentie comederint & biberint ?

Respondeo , & dico : *primi homines in statu innocentie comederunt & biberunt* secundum Augustinum, probatur ex l. 13. de Civit: cap. 20. ubi ait : *qui licet morituri non essent , nisi peccassent , alimentis tamen, ut homines utebantur, nondum spiritualia , sed adhuc animalia corpora terrena gestantes. Quae licet senio non veterascerent , ut necessitate perducerentur ad mortem : tamen & alios sumebant cibos praeter unam arborem , quae fuerat interdicta, aiebantur ergo alijs , quae sumebant, ne animalia corpora molestiae aliquid esuriendo, aut sitiendo sentirent. & l. 14. cap. 26. cibus aderat, ne esuriet : potus, ne sitiret, & l. 1. retract. c. 13. quia etiam pristina stabilitas corporis, quam peccando amisimus, habebat tantam felicitatem, ut in defectum non vergeret senectutus. Huic ergo pristinae stabilitati restituatur hoc corpus resurrectione mortuorum : Sed habebit amplius, ut nec alimentis corporalibus sustentetur, & l. 2. de pec. merit. cap. 21. recte intelliguntur ante malignam diaboli persuasionem abstinuisse cibo vetito, atque usi fuisse concessis & praecipue ligno vitae.*

Obijcies : *si primi homines comederint & biberint in statu innocentiae : fuit in illis fames & sitis, sed*

hoc dici nequit; ergo non comederunt neque biberunt. probatur minor, quia fames & sitis habent adjunctam molestiam & miseriam, ut experientia constat. Respondeo distinguendo majorem: fuit in illis fames & sitis, id est, appetitus comedendi & bibendi ad restaurandum, quod perditum erat per pugnam qualitarum, & inordinatus, qualis in nobis est, nego: id est, appetitus naturalis comedendi & bibendi ad preveniendum iudicio rectæ rationis, ne aliquid perderetur, concedo majorem, & distincta similiter minori nego consequentiam. Fames enim & sitis posteriori modo acceptæ non habent adjunctam molestiam, neque sunt pœna peccati.



DVBIVM QVARTVM.

An primus homo fuisset mortuus, si non peccasset?

ARbitrati fuerunt olim quidam, ut refert S. Augustinus l. 6. de Gen. ad lit: cap. 22. primum hominem mortem corporis peccato non meruisse, sed propter corpus animale illum exiturum fuisse de hoc corpore ad requiem, quam nunc habent sancti; & idem docuerunt Pelagiani.

Respondeo & dico: primus homo secundum Augustinum, si non peccasset, non fuisset moriturus. probatur

batur ex l. 13. de civit. cap. 3. quapropter fatendum est, primos quidem homines ita fuisse institutos, ut si non peccassent, nullum mortis experirentur genus, sed eosdem primos peccatores ita fuisse morte mulctatos, ut etiam quidam quid eorum si pe esset exortum, eadem pena teneretur obnoxium, non enim aliud ex eis, quam quod ipsi fuerant, nascerentur. &c. .15. unde constat inter Christianos veraciter catholicam tenentes fidem, etiam ipsam nobis corporis mortem non lege natura, qua nullam mortem hominibus Deus fecit, sed merito inflictam esse peccati: quoniam peccatum vindicans Deus dixit homini, in quo tunc omnes eramus; terra es, & in terram ibis. consonat S. Bernardus serm. ad milit. Temp. cap. 11. ubi ait. peccatum processit, ut sequeretur mors: quod sane si cavisset homo, mortem non gustasset in aeternum.

Obijcies primò: Adam ante peccatum fuit mortalis: ergo et si non peccasset fuisset moriturus. Antecedens est Augustini l. 1. de pece: merit. cap. 3. Respondeo negando consequentiam. Dixit enim Augustinus illum esse mortalem, quia poterat mori: poterat namque peccare, & per peccatum incurrere pœnam mortis, ex hoc autem, quod potuerit mori, non sequitur fuisset moriturus. aliud enim est posse mori, aliud, debere mori: sicut aliud est posse non mori, & aliud non posse mori. primus homo ante peccatum poterat mori, & non mori: post peccatum autem debebat mori, quo spectat illud Augustini l. 6. de Gen. ad lit. cap. 25. illud ante peccatum & mortale secundum aliam, & immortale secundum aliam causam dici poterat, id est mortale, quia poterat mori, immortale quia poterat non mori.

A s

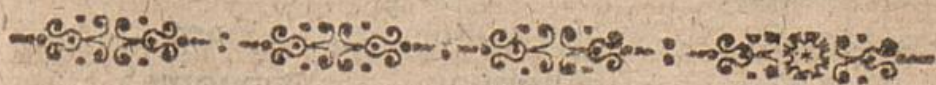
Obijcies

Obijciat secundo: corpus primi hominis compositum fuit ex iisdem elementis, ex quibus composita sunt corpora nostra: ergo tandem fuisset homo mortuus. Respondeo negando consequentiam. licet enim considerata præcise corporis natura, & compositione nihil fuerit in illo, per quod constitueretur immortalis, beneficio tamen conditoris sui non fuisset moriturum, si homo non peccasset, juxta illud Augustini cap. 25. proximè cit. quod ei præstatur de ligno vitæ, non de constitutione natura: quo ligno separatus est cum peccasset, ut posset mori: qui nisi peccasset, posset non mori. mortalis erat conditione corporis animalis, immortalis autem beneficio conditoris.

An autem fuerit in ligno vitæ quædam, vis supernaturalis, vel illud instar medicinæ virtute tantum naturali prohibuerit corruptionem, controversatur. Augustinus videtur tribuisse aliquam vim supernaturalē. videtur enim hoc colligi & l. 8. de Gen. ad lit. c. 5. ubi ait: illud quoque addo, quanquam corporalem cibum, & talem tamen illam arborem præstitisse, quo corpus hominis sanitate stabili firmaretur, non sicut ex alio cibo, sed nonnulla inspiratione salubritatis occulta: quod confirmat exemplo panis, cujus una collyride Deus ab indigentia famis dierum quadraginta spatium vindicavit. & exemplo olei & farinæ non deficientis dicens: an forte credere dubitamus, per alicujus arboris cibum cuiusdam altioris significationis gratiam homini Deum præstitisse, ne corpus ejus vel infirmitate, vel ætate in deterius mutaretur, in occasum etiam laberetur, qui ipsi cibo humano præstitit tam admirabilem statum, ut in fictilibus vasculis farina

vina & oleo deficientes reficerent, nec deficerent & l. 13. de civit. cap. 40. ait status immortalitatis primis hominibus deligno vite dei gratia prestabatur.

Obijcies tertio, si homo noluiſſet uti ligno vitæ, fuiſſet mortuus in ſtatu innocentix: Reſpondeo, hoc ipſo peccaſſet, quia noluiſſet adhibere media à Deo conſeſſa ad vitæ conſervationem, ut teſtatur S. Thomæ I. p. q. 97. a. 3. ad. 3.



DUBIUM QUINTUM.

An creatus fuerit primus homo cum uſu liberi arbitrij?

Reſpondeo & Dico: primus homo fuit creatus cum uſu liberi arbitrij. eſt doctrina Auguſtini in plurimis locis, præbatur ex l. de nat. & grat. c. 43. *quis eum nescit ſanum, & in culpabilem factum, & libero arbitrio, atque ad juſtè vivendum poteſtate libera conſtitutum? & l. 3. de lib. art. c. 18. cum de libera voluntate rectè faciendi loquimur, de illa ſcilicet, in qua homo factus eſt, loquimur, & l. de correptione & grat. cap. 10. hominem fecit cum libero arbitrio & l. 14. de Civit. cap. II. fecit Deus, ſicut ſcriptum eſt, hominem rectum, ac per hoc voluntatis bona, non enim rectus eſſet, bonam non habens voluntatem. Bona igitur voluntas opus Dei eſt, cum ea quippe ab illo factus eſt homo. ubi per bonam voluntatem non intel-*

intelligit S. Doctor potentiam, sed actum voluntatis liberum, quo primus homo in Deum fuit conversus. Quod confirmatur ex c. 27. ubi ait: *ac per hoc propter meritum prima mala voluntatis jam damnato, atque obdurato Angelo malo, ut jam bonam voluntatem ulterius non haberet, bene utens Deus, cur non permetteret, ut ab illo primus homo, qui rectus, hoc est, bonae voluntatis creatus fuerat, tentaretur?* ubi S. Pater per malam Angelorum voluntatem non intelligit potentiam, sed actum malum & illi opponit voluntatem bonam, id est, actum bonum primi hominis. Idem supponit S. Pater l. 1. de pecc. merit. c. 36. cum enim ibidem ignorantiam infantium ab utero descripsisset, subiecit. *cur non talis creatus est Adam? cur ille capax precepti? & valens uxori, & omnibus animalibus nomina imponere?*

Confirmatur: Pelagiani finxerunt parvulos nasci cum usu liberi arbitrij, & peccare, juxta illud Augustini l. 1. de peccat. merit. c. 34. *non tamen originaliter, inquit, sed in vita jam propria, posteaquam nati sunt, peccatum habere ceperunt*, idem docet epist. 106. intendebant autem Pelagiani per hanc doctrinam persuadere hominibus, parvulos nasci in eodem statu, in quo fuit creatus Adam, quia sciebant à catholicis doceri, & credi firmiter, Adam fuisse creatum cum usu liberi arbitrij. Confirmari etiam potest ex creatione Angelorum, quos Deus creavit cum bona voluntate, id est, cum amore casto, quo illi adhererunt, ut testatur August. l. 12. de civit. c. 9. ergo & primum hominem. consentit S. Bernardus, asserens, quod ab initio Deus creaverit primum hominem *in libertate ut inter summa*
& in

& infima versans & in illa ascenderet sine difficultate, & ad hac sine illecebra aut necessitate descenderet, illa penetrans naturali vivacitate, & puritate mentis, hac auctoritate dijudicans presidentis serm. 2. in septuages. & serm. in cœna D. dicit quod ab initio fuerit ditatus deo amore & agnitione.

Obijcies primo: Posteris primi hominis deest ab initio usus liberi arbitrij; ergo etiam defuit primo homini ab initio creationis. antecedens probatur ex Augustino, qui l. 5. contra Iul. c. 4. ait: *quis ignorat omnes homines, quicumque sapientes sunt ex insipientibus fieri, nisi forte aliqui ex preconibus Mediatoris, magna ejus, multumque insolita gratia ad sapientiam, non ex insipientia, sed ex infantia transire potuerint?* probatur etiam consequentia, quia primi homines habuerunt eundem modum essendi, quem habent eorum posteris, ergo etiam habuerunt eundem modum operandi. consequentia patet, quia modus operandi sequitur modum essendi, antecedens probatur: quia si primi homines non habuissent eundem modum essendi, fuissent distincti specie à posteris.

Confirmatur, quia Adam fuit creatus in eodem statu, in quo posteris illius fuissent concepti, & nati, si ille non peccasset, sed hi non fuissent concepti, aut nati cum usu liberi arbitrij, ergo nec ille fuit sic creatus. major constat ex Augustino, qui l. 14. de civit. cap. 10. ait: *quam felices erant primi homines, & nullis agitantur perturbationibus animorum, nullis corporum ladebantur incommodis: tam felix societas universa esset humana, si nec illi malum, quod etiam in posteros traicerent,*

nec

nec quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret.
 Minor etiam probatur; quia posteri fuissent concepti, & nati cum ignorantia rerum agendarum, non pœnali, sed naturali, ut varijs in locis docet S. Thomas.

Respondeo ad argumentum negando Consequen-
 tiam. Ad cuius probationem nego antecedens; &
 probationem ejus. Si enim ob quamlibet diversita-
 tem modorum essendi specie distinguendi essent ho-
 mines, darentur in hoc Statu naturæ corruptæ pluri-
 mi specie distincti homines. nam testante Augustino
 l. 4. contra Iul. c. 3. *hominum alij satui, alij tardissimi
 ingenij, & ad intelligendum quodammodo plumbei, alij
 obliviosi, alij acuti, memoresque nascuntur, alii utro-
 que munere præditi; alij natura leves, alij levissimis
 causis ira facillime ardentes; alij ad vindictæ cupiditatem
 inter utrosque mediocres, alij spadones, alij in concubitu
 ita frigidi ut vix omnino moveantur, alij libidinosissimi,
 ut vix omnino teneantur; alij inter utrosque & moveri fa-
 ciles, et teneri: alij timidissimi, alij audacissimi, alij hila-
 res, alij tristes &c.* licet igitur verum sit, quod modus
 operandi sequatur modum essendi, non tamen sequi-
 tur ex hoc, quod eadem essentia habeat semper ean-
 dem modum operandi, cum sicut ejusdem essentia
 possunt esse diversi modi, & status essendi, ita etiam
 possint esse diversi modi operandi.

Ad confirmationem Respondeo negando mino-
 rem & probationem, si intelligatur de ignorantia
 rali, qualis est modo in parvulis; Augustinus enim in va-
 rijs, locis docet, parvulorum ignorantiam in hoc sta-
 tu

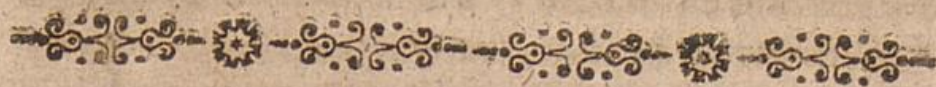
tu esse pœnam peccati. in illas igitur (inquit l. 1. de
 peccat: merit: c. 36.) ignorantia densissimas tenebras, ubi
 anima infantis recentis ab utero, utique anima hominis,
 utique anima ration. lis, non solum indocta, verum et-
 jam indocilis jacet; quare, aut quando, aut unde, contru-
 sa est, si natura est hominis sic incipere & non jam vitiosa est
 ista natura? cur non talis creatus est Adam? ---
 iste autem nesciens, ubi sit, quid sit, à quo creatus, qui-
 bus genitus sit, jam reus delicti, necdum capax precepti,
 tam profunda ignorantia caligine involutus &c. idem
 docet ibidem c. 37. de infirmitate carnis, ob quam par-
 vuli nec lingua, nec manibus, nec pedibus uti possunt, es-
 se scilicet pœnalem. fuisset igitur in illis tantum respe-
 ctu aliquorum nescientia. neque contrarius est
 S. Thomas, sed tantum vult posteros ab initio concep-
 tionis non fuisse habituros tam perfectam scientiam
 & usum rationis, quam habituri fuissent in ætate pro-
 vecta; 1. p. q. 10. a. 1. dicens: ideo dicendum est, quod
 pueri in statu innocentia non nascerentur perfecti in Sci-
 entia. fuissent enim impediti à perfectu usu rationis per
 defectum Corporis non resistentis & obnubilantis,
 sed impotentis. fatetur autem habituros fuisse ab initio
 scientiam eligendorum. & vitandorum, ratio, cur ab
 initio non fuissent habituri scientiam, & usum arbitrij
 tam perfectum, quam habu. r. primus homo, est, quia
 non erant functuri eodem officio quo Adam, cujus
 anima, ut inquit S. Thomas q. 18. a. 7. de verit. consti-
 tuebatur ut quidam fons, unde in posteros omnis disciplina
 perveniret. Instabis, Augustinus dicit: tam felix so-
 cietas universa esset humana &c. ergo fuissent habituri
 par-

parvuli æque perfectam scientiam & ulum arbitrijo.

Respondeo negando consequentiam; quia Augustinus nondixit, futuram tam felicem universam societatem quoad omnia, quia loquitur tantum, quo ad immunitatem à *perturbationibus animorum*, quibus agitantur modo homines & *ab incommodis corporum* quibus læduantur, ut patet ex loco supracit.

Objices secundo: si homo primus in instanti creationis usus fuerit libero arbitrio, convertendo se per amorem castum ad creatorem suum, fuit specialiter à Deo applicatus, cum se ipsum applicare non potuerit ad talem actum, ergo ille actus non fuit liber; probatur consequentia; quia ille actus non est liber qui dirigitur à judicio practico, quod non est in hominis potestate, sed tale fuisset judicium practicum hominis primi, si à Deo fuisset applicatus, ergo ille actus non fuisset liber. Respondeo negando consequentiam, dato enim, quod primus homo speciali præmotione ad istum amorem fuerit à Deo applicatus, ille tamen amor fuit liber saltem elicitive cum sub judicij indifferentis directione fuerit elicitus, & licet judicium practicum non fuerit in primi hominis potestate simpliciter, & quoad inchoationem, fuit tamen in ejus potestate secundum quid, ex parte obje-

cti & secundum continuationem.



DUBIVM SEXTVM.

An primus homo secundum Augustinum fuerit creatus in statu gratiæ sanctificantis ?

DE efficacia gratiæ actualis datæ primo homini & differentia adjuutorii Quo, & sine quo non fuisse egi in dissert. de necessitate gratiæ. Hic igitur quæstio tantum est de habituali. Respondeo & dico: Primus homo fuit creatus in statu gratiæ sanctificantis. Probatur primò ex enchr. c. 106. ubi ait: *Sine gratia nec tunc ullum meritum esse potuisset.* Sermo est de merito de condigno, ad quod requiritur gratia sanctificans.

Probatur secundò: Quia Deus creavit hominem secundum imaginem & similitudinem suam, ut habetur Gen. 5. sed similitudo & imago hæc consistit in gratia sanctificante, aliisque donis supernaturalibus, ut docet Augustinus in cit. Enchr. c. 27. l. de spiritus & lit. c. 22. 23. & 27. & alibi, ergò &c.

Probatur tertio: Quia primus homo creatus est iustus secundum Augustinum: *Adam factus est homo, potuit esse aliud, quam factus est. Factus est enim iustus, & potuit esse iniustus.* Serm. contra Maxim: in Append.

B

ergo

ergo creatus est in statu gratiæ sanctificantis, quia per illam factus est justus.

Probatür quartò: Per rectitudinem, in qua hominem esse conditum asserit, in multis locis Augustinus intelligit etiam gratiam sanctificantem. Illam enim l. de nat. & grat. c. 41. & 43. & in Enchr. c. 104, & 106. vocat *salutem, sanitatem, justitiam, & vitam justitiae*. Et epist. 106. *integritatem, & salutem*. L. 1. de lib. arbit. *Beatam vitam &c.* ergo &c. concordat D. Mellifluus, qui serm. 35. super Cant. agens de honore, in quo primus homo ab initio fuit, dicit, quòd præcipuè fuerit in honore ob *insigne divinae similitudinis, &c.* Et tract. de grat. & lib. arb. ait, *Divina similitudinis summum gradum tenuisse summos Angelos, & Adam tenuisse medium, &c.* Hoc autem divinae similitudinis insigne fuit gratia sanctificans. Consonat quoque D. Angelicus 2.2. q. 5. a. 1. & in 2. ad Annibal. dist. 29. a. 1. & alibi.

Ratio est, quia cum Deus hominem ad beatitudinem supernaturalem creasset, & sine gratia sanctificante eam mereri non posset, essetque ab initio gratiæ capax, non erat differenda illius infusio.

Objicies primò: Apostolus 1. ad Cor. c. 15. ait: *Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus verò in spiritum vivificantem*: ergo primus homo creatus fuit sine gratia vivificante. Probatür consequentia; quia si uterque fuisset creatus cum gratia, malè, quoad hoc, Apostolus opponeret novissimum primo, quòd hic esset factus in spiritum vivificantem, ille verò non. Respondeo negando consequentiam.

Ad

Ad cuius probationem dico, comparationem ibi fieri inter hominis primi creationem, & novissimi, id est, Christi gloriosam resurrectionem, ut testatur S. Augustinus l. 13. de Civit. c. 23. dicens: *In eo ergo, quod scriptum est, Factus est primus homo in animam viventem, voluit apostolus intelligi corpus hominis animale; spirituale autem quemadmodum intelligendum esset, ostendit addendo: Novissimus autem in spiritum vivificantem, procul dubio Christum significans, qui jam ex mortuis ita resurrexit, ut mori omnino deinceps non possit.*

Objicies secundò: S. Augustinus l. 2. de Gen. contra Manich. c. 8. docet, primum hominem conditum fuisse sine gratia; ergo non docet fuisse creatum in statu gratiæ sanctificantis; patet consequentia, quia aliàs sibi contradiceret. Antecedens probatur: quia explicans ibidem locum hunc Gen. 2. *Insufflavit in faciem ejus spiraculum vite,* ait: *Nondum tamen spiritalem hominem debemus intelligere, qui factus est in animam viventem, sed adhuc animale. Tunc enim spiritualis effectus est, cum in paradiso constitutus &c.* Respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, Augustinum per citata verba tantum velle, nondum significari gratiam homini fuisse infusam, sive etiam spiritualem factum fuisse, sed hoc potius significari per vocem, *Paradisus.*

Objicies tertio: S. Augustinus l. 11. de Gen. ad lit. c. ult. ait: *Si jam spiritualis erat Adam, quamvis mente, non corpore, quomodo credere potuit, quod per serpente dictum est, ideo Deum prohibuisse, ne fructu ligni illius vescerentur; quia sciebat eos, si fecissent, futuros ut Deos?*

hoc mirum, si homo spiritualis mente præditus credere potuisset! ergo secundum Augustinum non fuit creatus primus homo in gratia sanctificante.

Confirmatur: Liberum arbitrium Adami secundum Augustinum non fuit adjutum, ut patet ex illo l. de cant. no. c. 8. *Quid valeat liberum arbitrium non adjutum, in ipso Adam demonstratum est, ergo.*

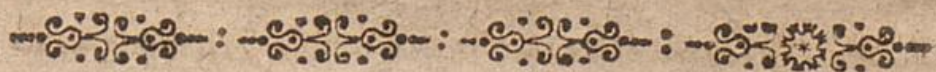
Respondeo ad argumentum negando consequentiam. Licet enim primus homo non fuerit spiritualis, sive non habuerit gratiam sanctificantem, quando credebatur serpenti, modo infra explicando, sed eam per peccatum amiserit, habuit tamen ante peccatum, quod statim post tentationem commissam expulit gratiam.

Ad confirmationem similiter nego consequentiam, quia S. Augustinus ibi non loquitur de gratia habituali, sed actuali necessaria ad operandum, ut patet ex dictis in dissert. de sufficientia & necessitate pœnit. & grat.

Instabis, S. Augustinus ait lib. de corrept. & grat. c. 10. *Deus sic ordinavit Angelorum & hominum vitam, ut prius in eis ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium; deinde quid posset sue gratiæ beneficium, justitiæque iudicium*: ergo secundum Augustinum primus homo non fuit creatus in statu gratiæ, sed in statu puræ naturæ. Respondeo negando consequentiam. Si Pater enim loco citato agit de gratiæ naturæ integræ & lapsæ disparitate, sive de *adjutorio sine quo non & Quo*, vultque Angelis & primis hominibus in statu innocentæ non fuisse datum, neque necessarium tale adju-

adjutorium, quale fuit datum & necessarium lapsis, id est adjutorium Quo medicinale, de quo latius actum in Dissert. cit. de sufficient. & necessit. grat. S. Thomas 1. p. q. 95. a. 1. ad 3. aliter respondet & ostendit non obstare conclusioni allegatum textum.

Urgebis: Notum est illud Augustini: *Qui creavit te sine te, non justificat te sine te*: Ergo cum primus homo productus fuerit in perfecta ætate, cum usu liberi arbitrii, ut probatum est ex S. Augustino, non fuit justificatus sine prævia dispositione; ac proinde in primo instanti creationis non accepit gratiam sanctificantem. Respondeo, primum hominem in primo instanti à Deo adjutum se ad gratiam sanctificantem disposuisse, & eam accepisse.



DUBIUM SEPTIMUM.

An primus homo in paradiso fuerit felicior omnibus justis in statu naturæ lapsæ?

NOTA, Justos in hoc statu corruptionis posse distinguere in eos, qui certi sunt & securi de sua perpetua futura felicitate ex divina revelatione; & in eos, qui incerti sunt, an in bono usque ad finem sint perseveraturi.

Dico primò: Primus homo in paradiso fuit felicior omnibus justis hujus status de beatitudinæ non securis.

B 3

Pro-

Probatur ex l. 11. de civit. c. 12. ubi S. Augustinus ait: *Quantum itaque pertinet ad delectationem presentis boni, beator erat primus homo in paradiso, quam quilibet iustus in hac infirmitate mortali.* Idem colligitur ex c. 26. ubi ait: *Vivebat homo in paradiso, sicut volebat, quamdiu hoc volebat quod Deus jufferat. Vivebat fruens Deo; vivebat sine ulla egestate; hæc enim non possunt dici de hominibus iustis in hac miseriarum valle.*

Dico secundò: Iusti in hoc statu de sua beatitudine securi sunt feliciores, quam fuit primus homo in paradiso. Ita Augustinus loco cit. *Quantum autem ad spem futuri boni, beator quilibet in quibuslibet cruciatibus corporis, cui non opinione, sed certa veritate manifestum est, sine sine se habiturum omni molestiâ carentem societatem Angelorum in participatione summi Dei, quam erat ille homo sui casus incertus, in magna illa felicitate paradisi.*



DUBIUM OCTAVVM.

An primus homo fuerit ante lapsum beatus beatitudine patriæ secundum Augustinum?

Ratio dubitandi sumitur ex variis Augustini testimoniis, quibus videtur asserere, primos homines
ante

ante casum fuisse beatos beatitudine patriæ, ut patebit ex objectionibus.

Respondeo & dico: Primus homo secundum Augustinum ante lapsum non fuit beatus beatitudine patriæ. Colligitur primò ex illo Ench. c. 25. *Mortis supplicium Dominus ei comminatus fuerat, si peccaret, sic eum munerans libero arbitrio, ut tamen regeret imperio, terreret exitio; atque in paradisi felicitate tanquam in umbra vita, unde iustitia custodita in meliora conscenderet, collocavit; ubi per meliora intelligit Augustinus beatitudinem patriæ; ergo sentit, quòd eam nondum in paradiso habuerit, sed consecuturus fuisset, si in iustitia perseverasset.* Et ibidem ex c. 104. ubi ait S. Pater: *Primum hominem Deus in ea salute, in qua conditus erat, custodire voluisset, eumque opportuno tempore post genitos filios, sine interpositione inortis ad meliora perducere, ubi jam non solum peccatum non committere, sed nec voluntatem posses habere peccandi, si ad permanendum sine peccato, sicut factus erat, perpetuam voluntatem habiturum esse præscisset.*

Colligitur secundò ex l. de cor. & grat. c. 10. ubi ait: *In quo statu recto ac sine vitio, si per ipsum liberum arbitrium manere voluisset, profectò sine ullo mortis, & infelicitatis experimento acciperet illam merito hujus permansionis plenitudinem, qua & sancti Angeli sunt beati: ergò secundum Augustinum primus homo non fuit creatus in statu beatitudinis, sed hæc illi pro præmio perseverantiæ fuisset danda.* Quod confirmari potest ex l. 14. de civit. c. 10. ubi docet, quòd primus homo cum posteris suis, si non peccassent, permanfu-

rus fuisset in fælicitate paradisi, donec per illam benedictionem, qua dictum est, *crescite & multiplicamini*, prædestinatorum sanctorum numerus completeretur, alia major daretur, quæ beatissimis Angelis data est.

Objicies primò: Augustinus l. II. de civit. c. 12. ait: *Quis enim primos illos homines in paradiso negare audeat beatos fuisse ante peccatum?* Respondeo, hoc, & similia, quæ ex Augustino possent opponi, intelligenda esse de beatitudine viæ. Quo sensu ibidem dicit, *non impudenter beatos vocari eos, quos videmus justè, ac piè cum spe futura immortalitatis hanc vitam ducere, sine crimine vastante conscientiam.* Ideò ergò docuit S. Pater, primos homines in paradiso fuisse beatos, quia non erant obnoxii ulli miseræ criminis, aut pœnæ; & quia sentiebant in sua potestate esse non mori, & non fieri miseros.

Objicies secundò: Secundùm Augustinam Adam ante ruinam vidit Deum; ergo fuit beatus beatitudine patriæ. Consequentia patet, quia beatitudo patriæ consistit essentialiter in visione Dei. Antecedens autem probatur ex S. Augustino, qui conc. 2. in psal. 70. de Adamo sic discurret: *Dicatur mihi, quid illi deerat in paradiso constituto, in media opulentia, mediisque delitijs, cui magnæ delitiæ erant visio Dei, cujus faciem quasi inimici timuit post peccatum?* Et l. de catech. rud. c. 17. ubi ait: *Quòd homo lapsus perdiderit requiem, quam habebat in Christi Divinitate.* Et c. 18. *Quòd Deus primos homines constituerit in quodam loco perpetua beatitudinis, præceptumque illis dederit, quod si non transgredenterentur, in illa semper immortalitatis beatitudine permanerent.*

rent. Quæ non videntur posse aliter intelligi, quàm de beatitudine patriæ, sive de visione & fruitione Divinitatis; quod adhuc confirmari potest ex l. 2. qq. Evang. q. 19. ubi ait: quòd *Adam à beatitudine cœlestis Hierusalem lapsus sit.*

Respondeo negando antecedens; & ad primum objectum locum dico, Augustinum loqui de visione corporea Dei in assumptione creaturæ, per quam permittit l. 9. de Gen. ad lit. c. 12. Deum fuisse Adæ locutum, & asserit, esse visum aliis sanctis Viris, *non verò per substantiam, quæ ipse est.*

Ad secundum respondeo, per requiem in Divinitate, ab Augustino intelligi cognitionem Dei abstractivam.

Ad tertium dico, Eum tantùm velle, homines primos, sicut ab initio Deo adhæserant, per contemplationem, & castum amorem, ita semper ei fuisse adhæsurus, si per transgressionem præcepti, amorem non interrupissent. Per quod non negat, eos absoluta via consecuturos fuisse perfectiorem contemplationem, id est, claram Dei visionem. In quæst. autem cit. dicit Adam lapsum à beatitudine Hierusalem, quia per lapsum ipse cum posteritate sua excidit jure possidendi civitatem cœlestem. Quo sensu alibi dicit, *nos ob peccatum Adæ exulare ab incommutabili gaudio, & ad illius reditum suspirare.*

Objicies tertio: Augustinus l. 9. de Gen. ad lit. c. ult. ait: quòd *mens Adami fuerit facta particeps angelicæ curiæ, & intraverit in sanctuarium Dei: ergo Adam vidit Deum, ergo fuit beatus beatitudine patriæ.* Re-

spondeo dissimulata prima consequentia, negando secundam: quia non quælibet Dei visio constituit beatitudinem patriæ. Admisso igitur, quòd Adam viderit Deum transeunter in ectasi, quam Deus in illum immisit, ut ipsius mens per eam particeps fieret tanquam angelicæ curiæ, & intrans in sanctuarium Dei, intelligeret novissima, ut loco jam cit. loquitur Augustinus; non tamen dicendus fuisset beatus beatitudine patriæ, quæ in clara & perpetua Dei visione consistit.



DVBIVM NONVM.

An primus homo potuerit peccare in primo instanti creationis?

EXstat in Augustino locus infra citandus, ob quem ille posset videri, sensisse, quòd primus homo in primo instanti potuerit peccare; hinc resolvenda est proposita quæstio, & examinandum, an hæc sententia sit Augustino conformis?

Respondeo & dico: Primus homo in primo creationis instanti non potuit peccare: neque contrarium sensit Augustinus.

Probatut prima pars iisdem argumentis, quibus solet probari, Angelos non potuisse peccare in primo instanti. Primò: quia sequeretur, peccatum tribuendum esse Deo; ergò non potuit peccare in primo instanti.

stanti. Probat^{ur} antecedens; quia operatio quæ incipit cum esse rei, & se habet ut principium cæteratum, remque constituit in actu primo ad se movendum, tribuitur ei, à quo habet esse.

Probat^{ur} secundo: Quia intellectus primi hominis non potuit in primo instanti creationis habere defectuosam cognitionem practicam; ergo nec voluntas defectuosam volitionem, aut nolitionem. Consequentia patet, quia defectus voluntatis dependet à defectu intellectus. Antecedens probatur: quia in primis non potuit habere talem cognitionem à se, sive per applicationem voluntatis, cum illa cognitio fuerit prima, & voluntas applicare non possit potentiam ad cognitionem sine prævia cognitione. Deinde non potuit esse prima illa defectuosa cognitio à Deo, quia intulisset infallibiliter peccatum, & hoc consequenter fuisset tributum Deo.

Confirmatur: Si primus actus voluntatis primi hominis in instanti creationis potuisset esse peccatum, potuisset homo se ad illum in isto instanti applicare; sed hoc non potuit, ergo non potuit in primo instanti peccare. Probat^{ur} major, quia nemo potest peccare sine propria applicatione; minor etiam probatur: quia potestas applicandi se ad actum supponit actum, cum pura potentia se non possit reducere in actum, ergo non potuit se applicare ad primum actum.

Secunda pars conclusionis, quod nempe Augustinus non senserit contrarium, constabit ex responsione ad objectionem statim ponendam.

Objicies primo: Augustinus insinuat, quod illi non
erra-

erraverint, qui olim docuerunt, diabolum ab initio, id est, in primo instanti peccasse, & consequenter potuisse peccare; ergò dicendum est, quòd etiam Augustinus senserit, non errare, sed verum dicere dicentes, primum hominem ab initio potuisse peccare. Consequentia patet à pari. Antecedens probatur ex l. ii. de civit. c. 13. ubi postquam retulisset prædictam sententiam, subjicit: *Huic sententia quisquis acquiescit, non cum illis hereticis sapit, id est Manichæis, & si qua alia pestes ita sentirent, tanquam ex adverso quodam principio diabolus habeat naturam mali.* Respondeo negando antecedens; & ad illius probationem dico, Augustinum non asserere, quòd contraria sententia sit vera, seu à veritate non aberret, sed tantum quòd careat errore Manichæorum, ut patet ex sensu.

Objicies secundò: Homo potuit in primo instanti bene operari, & mereri; ergo & malè, & demereri. Probatum consequentia, quia de eo qui potest bene operari, verum est illud Eccle: 31. *Potuit facere mala, & non fecit.* Respondeo negando consequentiam, quia non est par ratio, ut manifestum est in Christo, qui ab initio conceptionis operatus fuit bene, & meruit; & tamen in nullo instanti potuit operari malè, & demereri. Et si Deus merito non præfixisset statum viæ, possent Beati mereri, & tamen non peccare. Primus igitur homo à Deo specialiter applicatus, potuit operari bene, & mereri; non autem malè & demereri, quia non potuit se applicare ad malum, ut jam probatum est.

Objicies tertio: Multi homines in primo instanti
usus

usus rationis peccant, quia se non convertunt ad Deum, & tamen peccatum non tribuitur Deo; ergo etsi primus homo in primo instanti peccasset, non fuisset tamen peccatum illius tribuendum Deo. Prima pars antecedentis probatur: quia secundum S. Augustinum & S. Thomam homo in primo instanti usus rationis tenetur se convertere ad Deum; sed hoc multi non faciunt, ergo multi peccant. Respondeo negando consequentiam: ratio disparitatis est, quod natura integra habuerit Deum creatorem; corrupta verò ut talis non habeat. Unde natura corrupta etiam in primo instanti usus rationis secundum corruptam inclinationem suam potest operari. Potest igitur puer in primo instanti antecedenter ad actum deliberatum elicere alios actus imperfectos circa bonum delectabile, & per hos mediante iudicio pratico defectuoso ad actum malum se applicare, quod non potuit dici de homine primo.

Dices, in uno instanti non potuit fieri huiusmodi deliberatio & applicatio. Respondeo, doctrinam S. Augustini & Thomæ non esse intelligendam de instanti indivisibili sive physico, sed de divisibili, & morali, sive mora aliqua temporis, quæ secundum diversitatem complexionis, & ingenii, longior aut brevior esse potest; unde saltem in fine illius moræ, sive in instanti terminativo attingentiæ usus rationis, ut loquuntur Discipuli S. Thomæ, potest se applicare ad peccatum, licet id nequeat in instanti physico, sive initiativo.

Objicies quartò: Homo primus in primo instanti
crea-

creationis liberè amavit Deum; ergò potuit omittere amorem, sed omissio amoris fuisset peccatum, eò quòd teneretur amare; ergò potuisset peccare. Respondeo distinguendo consequens; ergò potuit omittere potentia antecedente, in sensu diviso, aut omissione physica aut naturali, concedo: potentia consequente in sensu composito, aut omissione morali & culpabili, nego consequentiam.

Objicies quintò: Homo primus in instanti creationis præter judicium indifferens ex parte intellectus habebat ex parte voluntatis potentiam peccandi; ergò nihil illi defuit ad peccandum necessariò requisitum. Respondeo dissimulato antecedente, negando consequentiam, quia ad peccandum requiritur judicium practicum defectuosum, ad quod pro primo instanti se non potuit applicare, & idè potentia peccandi non potuit reduci in actum, nisi pro instanti sequenti.



DVBIVM DECIMVM.

An potuerit primus homo in statu innocentie peccare venialiter?

NEgat S. Thomas, Ægidius noster Romanus, cum plurimis aliis. S. Augustinus autem videtur favere sententiæ affirmanti, ob quædam loca.

Nam

Nam in primis l. 14. de civit. c. 10. dicit: *Primos homines fuisse permansuros in statu sua felicitatis, si nec ipsi, nec quisquam ex eorum stirpe, iniquitatem committeret, quae damnationem reciperet &c.* Ex quo loco videtur colligi, S. Patrem sensisse, primos homines potuisse peccare venialiter in illo statu, quia peccatum veniale non est iniquitas recipiens damnationem. Et ibid. c. 11. ait: *Sed inexpertus divinae severitatis in eo falli potuit, ut veniale crederet, esse commissum, &c.* quod non videtur fuisse crediturus, si non potuerit peccare venialiter. Et l. 11. de Gen. ad lit. c. 5. ait: *Non est arbitrandum, quod esset hominem dejecturus tentator, nisi praecessisset in anima hominis quadam elatio comprimenda.* His non obstantibus

Respondeo & dico, Augustinum favere sententiae negativae. Colligitur ex cit. c. 10. ubi statum primi hominis describit his verbis: *Amor erat imperturbatus in Deum, atque inter se conjugum fida, & sincera societate viventium, & ex hoc amore grande gaudium, non desistente, quod amabatur ad fruendum. Erat evitatio tranquilla peccati, quae manente, nullum omnino aliunde malum, quod contristaret, irruebat. An forte cupiebant prohibitum lignum ad vescendum contingere; sed mori metuebant: ac per hoc & cupiditas, & motus, iam tunc illos homines in illo perturbabat loco? absit, ut hoc existimemus fuisse. Vbi nullum erat omnino peccatum, neque enim nullum peccatum est, ea quae lex Dei prohibet, concupiscere, atque ab his abstinere timore poenae, non amore justitiae &c.* Quae descriptio satis indicat, Augustinum sensisse, in tali statu nullum peccatum veniale potuisse

potuisse habere locum, à quo & alibi omnem pœnam, & malum voluit esse remotum, non minùs quàm omnem æstum & frigus à paradiso, in quo habitabat primus homo. S. Bernardus similiter describit fœlicitatem status primi hominis serm. in cœna D. *Primus parens noster paradisi accola constitutus est, Dominus terra stabilitus est, civis supernæ Hierusalem designatus est, domesticus Domini factus est: cuius amore & agnitione ditatus est consors Angelorum, frater & coheres celestium virtutum, nihil prorsus indigentia, nihil sentiens molestia: cui erant in promptu, quæ postulabat: non dico necessitas, sed etiam pia voluntas, cum nihil esset in anima, quod offenderet, nihil in carne quod puderet. Hic honor & hæc dignitas erat hominis, &c. Cum huiusmodi fœlicitatis statu non potest consistere peccatum veniale. Imò ipsa ratio, qua S. Thomas probat, in statu innocentia non potuisse committi peccatum veniale, fundatur in doctrina S. Augustini. Consistit enim in hoc, quod omne peccatum veniale contingat propter aliquem defectum ordinis, ex eo quod inferius non contineatur firmiter sub superiori, &c. Sub qua propositione, (quæ habetur I, 2. q. 69. a. 3. in O.) subsumit S. Doctor: In statu autem innocentia erat infallibilis ordinis firmitas, ut semper inferius contineretur sub superiori, quamdiu summum hominis contineretur sub Deo, ut etiam Augustinus dicit l. 14. de civit. Dei: & ideo oportebat, quod inordinatio in homine non esset, nisi inciperet ab hoc, quod summum hominis non subderetur in Deo, quod fit per peccatum mortale. Ex quo patet, quod homo in statu innocentia, non potuerit peccare venialiter, an-*

tequante

æquam peccaret mortaliter, &c. Docet autem id S. Augustinus cit. c. 10. & 13. ubi ait: Spontaneus est autem iste defectus: quoniam si voluntas in amore superioris immutabilis boni, à quo illustrabatur, ut videret, & accendebatur, ut amaret, stabilis permaneret, non inde ad sibi placendum averteretur, & ex hoc intenebresceret, & frigeret, ut ve. illa verum crederet, dixisse serpentem; vel illo Dei mandato uxoris præponeret voluntatem, &c. Quem locum S. Thomas citat etiam de malo q. 7. a. 7. idem probans.

Ad primum locum objectum respondeo, non posse ex illo quidquam colligi in favorem oppositæ sententiæ. Sensus enim est, quod primi homines cum tota sua stirpe perpetuò fuissent permansuri in statu felicitatis, si nullus eorum committeret peccatum; si autem aliquis peccaret, damnationem recepturum.

Ad secundum patet responsum ex verbis c. 13. proximè citatis, scilicet, primum hominem tunc fuisse in statu naturæ lapsæ, dum credebatur esse veniale, quod erat mortale; quia jam præcesserat superbia, qua obtenebratus fuit. Aversus enim erat ab amore superioris immutabilis boni ad sibi placendum; ac proinde falli poterat putando, se venialiter tantum peccaturum, si socius fieret uxoris in transgrediendo præcepto.

Adde, quòd secundum S. Thomam S. Augustinus per rō veniale intellexerit de facili remissibile, in quo credendo Adam fuit deceptus. Licet enim esset remissibile, non tamen erat remissibile tam facile, quam ille credidit; cum non esset remissibile sine incurso reatu mortis, & amissione sui status.

C

Ad

Ad tertium dico, sensum esse, quod tentator non fuisset hominem dejecturus in externam prævaricationem, nisi præcessisset superbia, quæ ipsum jam deiecerat à statu innocentia, eò quod mortalis esset. Erat enim averfio à Deo summo bono ad bonum commutabile.

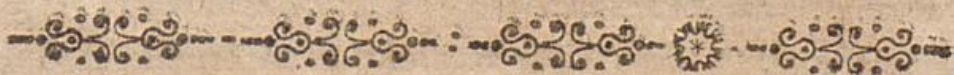
Objicies. In ipsa superiori parte primi hominis in tali statu potuissent oriri subiti motus infidelitatis, odii &c. Ergo potuisset peccare venialiter, antequam peccaret mortaliter. Respondeo negando antecedens; quia tales motus indeliberati involvunt imperfectiorem repugnantem tali statui, secundum S. Augustinum & S. Thomam, & solent oriri ex inordinatione partis inferioris. Hinc in Angelis non reperiuntur, neque in anima separata.

Instabis. Primus homo fuit in isto statu motus ad peccandum à motivo mortali: ergo à fortiori potuit moveri à motivo veniali. Contrà: Sicut non sequitur: Petrus fortissimus fuit victus à tribus: ergo etiam potuit vinci ab uno. Ita nec hîc: potuit peccare mortaliter; ergo etiam venialiter. Ratio est, quia motivum veniale est parvum & debile respectu primi hominis, qui fuit fortissimus ob justitiam originalem &c. & peccatum mortale destruit integritatem; veniale autem non destruit, ut supponitur, ac proinde nequit cum illo consistere, cum omnis inordinatio repugnet integritati.

Urgebis: Potuit prohiberi à Deo esus de ligno sub veniali, ergo potuit homo peccare venialiter, antequam peccaret mortaliter. Respondeo negando consequen-

sequentiam, quia etsi in isto statu haberet homo liberum arbitrium ad peccandum venialiter, non poterat tamen exire in actum, nisi præcederet peccatum mortale, quamdiu ratio manebat subdita Deo. Stante enim ista subjectione, quæ sine peccato mortali tolli non poterat, manebat inferior pars subiecta superiori ita, ut nihil ab ea fieret, quod non ordinaretur in Deum, in quem peccatum veniale ordinari nequit.

Dices: Poterat liberè omittere jocosum mendacium, vel verbum otiosum in dicto statu, & per illam omissionem mereri: ergo etiam potuit oppositum velle, antequam peccaret mortaliter. Probatur consequentia: quia alioquin non liberè omisset. Respondes negando consequentiam, & ejus probationem, quia ommissio illa libera dependisset ab actu libero, sine quo non potest ommissio libera dari.



DUBIUM UNDECIMUM.

An primum primi hominis peccatum potuerit oriri ex rebeli concupiscentia?

Respondeo & dico primò: Primus homo creatus fuit sine omni interiori motu, & sollicitatione ad malum. Est indubitata doctrina S. Augustini contra Pelagianos. Probatur primò ex lib. de corrept. & grat. c. ii. *Ille verò nulla tali rixa à seipso adversus seipsum*

ipsum tentatus, & atque turbatus, in illo beatitudinis loco sua secum pace fruebatur. Et c. 12. Tales vires habebat ejus voluntas, qua sine ullo fuerat instituta peccato, & nihil illi ex seipsa concupiscentialiter resistebat.

Probatur secundò ex lib. 1. Oper. Imperf. c. 71. Ergonè & in Paradiso ante malesuadi venena serpentis, ante corruptam sermone sacrilego voluntatem illiciti cibi libido jam fuit? Et videbant illi homines fructum ligni prohibiti, & concupiscebant: sed ut non manducarent, concupiscentia spiritus carnis concupiscentia repugnabat? Et vivebant in loco illo tanta beatitudinis, non habentes in seipsis pacem mentis & corporis? non usque adeo dementes estis, ut ista credatis: non usque adeo, ut ista dicatis.

Probatur tertio ex lib. 14. de Civ. Dei, c. 26. Summa in carne sanitas, in anima tota tranquillitas. Sicut in Paradiso nullus aestus aut frigus: sic in ejus habitatore nulla ex cupiditate vel timore accidebat bona voluntatis offensio.

Consentit S. Bernardus supra cit. serm. in Coen. D. Nihil sentiens molestiae, -- cum nihil esset in anima, quod offenderet, nihil in carne, quod puderet, &c. Et serm. 2. in Septuag. ait: Sanè non simpliciter corpus, sed corpus quod corrumpitur, gravat animam, ut immunem ab hoc gravamine primi parentis animam noverit extitisse, donec adhuc corpus gereret incorruptum. Et serm. ad milit. Temp. c. 11. rebellionem ortam esse ex peccato: Invenit Conditor suam sibi rebellem creaturam, inveniet anima suam sibi rebellem pedissequam -- legem in membris suis repugnantem legi mentis. Et serm. 72. sup. Cant. Porta-

mus omnes impressum nobis cauterium conspirationis antiquæ &c. Dicitque quod Eva vivat in nobis, per hereditariam concupiscentiam.

Dico secundo. Primum peccatum in primo homine, in statu Innocentiæ, non potuit oriri ex cæca & indomita concupiscentia. Ita Augustinus in variis locis & libris, præcipuè illis, quos scripsit contra Iulianum. Probat: quia docet Augustinus rebellem concupiscentiam esse naturæ vitium, & vulnus inflictum à Diabolo: ergo non potuit esse in primo homine ante peccatum, ac proinde ex illa oriri non potuit primum peccatum. Consequentia patet, quia Deus non potest potentia saltem ordinariâ hominem sine sua culpâ creare cum vitio inclinante ad peccatum; neque ante peccatum potuit illi à Diabolo infligi tale vulnus. Probat antecedens primo ex lib: 1. de nupt: & concup. c. 2; ubi ait: *Hoc humanogeni inflictum vulnus à Diabolo, quidquid per illud nascitur, cogit esse sub diabolo, tanquam de suo frutice fructum jure decerpit: non quod ab illo sit natura humana, quæ non est nisi ex Deo, sed vitium, quod non est ex Deo.*

Probat secundo ex lib. de grat. Christi c. 20. *Aliud est charitas radix bonorum, aliud cupiditas radix malorum, tantumque inter se differunt, quantum virtus & vitium ----- Cupiditas hominis quæ vitium est, hominem habet auctorem, non hominis auctorem.*

Probat tertio ex lib. 3. cont. Iul. c. 21. *Vis enim vincere concupiscentiam expugnatione ejus, me verò laude ejus; sed ego respondeo, ut vincatur, qui laudat, judicat, qui pugnat. Si enim malum est cur laudas? si bonum est,*

cur expugnas? --- Quamdiu igitur expugnator libidinis eris, tamdiu pro me contra teipsum iudex eris. &c. c. 23. Si malum est concupiscentia, cur laudas? si bonum est, cur expugnas? si autem nec bonum nec malum est, ut quid laudas, ut quid expugnas? quamdiu igitur expugnator libidinis eris, tamdiu pro me contra teipsum iudex eris.

Probatum quarto ex lib. 4. cont. Iul. c. 13. Duo enim bona, quæ à Patre Deo sunt, inter se pugnare non possunt. Pugnant autem inter se continentia & concupiscentia: quid horum à Patre magis velis esse, responde.

Probatum quinto ex lib. 5. c. 7. Nulla pugna est sine malo. Quando enim pugnatur aut bonum pugnat & malum, aut malum & malum, aut si duo bona inter se pugnant, ipsa pugna est magnum malum. &c. Quo loco S. Pater infert contra Iulianum concupiscentiam esse malam eo, quod contra illam pugnet continentia, quæ est bona, & his eum verbis compellat: Adhuc non evigilas, ut intelligas, nostram naturam non esse, sed vitium, contra quod virtute pugnamus?

Probatum sexto ex lib. 1. Oper. Imperf. contra eundem Iulianum c. 71. ubi ait S. Pater: Si ei consentis, malum agnosce peccando, si ei resistis, malum agnosce repugnando. Et in psal. 118. dicit. Odio habemus concupiscentiam nostram, qua caro concupiscit adversus spiritum. Plura possent ex Augustino adduci testimonia, sed hæc sufficiunt. Quid sentiat S. Thomas infra patebit.

Hanc Augustini sententiam fuisse agnoscit claris verbis Dionysius Petavius lib. 13. de Incarn. c. 6. s. 10. ubi ait: A qua heresi (id est Pelagiana) ne illud quidem abhor-

abhorret, quod peccati fomitem concupiscentiam bonam esse defendit, --- Hæc quam Augustini doctrina contraria sint, intelligunt, qui in ejus libris utcumque versati sunt. Etenim plenis ille voluminibus istam ipsam concupiscentiam malam esse, & à malo, id est, peccato, non à Deo congeneritam, ideoque peccatum ab Apostolo nominari docuit. Contra quod Augustini decretum Pelagiani toto ingenij sui impetu ac pertinaci contentione certarunt, præsertim sectæ Coriphæus Iulianus. Qui eodem, quo Prædestinati Author, argumento adversus Augustinum ad propugnandum usus est concupiscentiam. Itaque vel nimium confidens vel extremè imperitus ille scriptor fuerit, qui prostratum aded ac vulgare Augustini dogma aut ignoravit omninò, aut, ut sciat, occultando ac dissimulando latere se posse speraverat.

Objicies primo. Actus concupiscentiæ sunt boni & honesti; ergo ipsa concupiscentia non est vitium naturæ humanæ: ergo potuit esse in primo homine innocente. Consequentia patet. Antecedens probatur: quia in conjugatis motus concupiscentiæ sunt boni.

Respondeo negando antecedens, & ad probationem ejus dico cum Augustino lib. 4. Oper. imperf. c. 23. *Pudicitia conjugalis inhiantem concupiscentiam sive de illicito sive de licito percipere voluptatem frænat ab illicito, permittit ad licitum: hoc est bonum, non tamen ejus, sed benè utentis bonum est. Quod autem ipsa concupiscentia facit, sive ad licitum, sive ad illicitum indifferenter ardere, utique malum est. Hoc utique malo benè utitur pudicitia conjugalis.*

Objicies secundo. Si concupiscentia mala sit, quia actus ad quos inclinatur mali sunt, ergo etiam voluntas est mala (idem est de appetitu sensitivo) quia illius actus etiam mali sunt: ergo nec hæc nec ille potuit esse in primo homine innocente, nec Deum habere creatorem. Respondeo negando consequentiam, quia voluntas elicit multos actus bonos; concupiscentia rebellis non nisi ad malum inclinatur secundum S. Augustinum. Adde secundum S. Augustinum non dari causam efficientem malæ voluntatis sed deficientem tantum. Ad appetitum sensitivum quod attinet, fuit homo creatus rectus cum perfecta subiectione corporis ad animam, & virium inferiorum ad rationem. Unde motus illius contra rectam rationem & inclinationes ad peccata non sunt referendæ in Deum, quia non proveniunt ex appetitu secundum quod à Deo fuit institutus, sed secundum quod defecit ab illius subordinatione. *Pecori, inquit S. P. Augustinus lib. I. de peccat. merit. c. 40. comparatur homo per vitium, non per naturam, non pecoris vitio, sed natura: tanta namque excellentia est in comparatione pecoris homo, ut vitium hominis natura sit pecoris.*

Objicies tertio. Ideò Adam peccavit, quia appetitus sensitivus illius concupivit pomum vetitum: ergo concupiscentia præcessit omne peccatum primi hominis, & per eam fuit sollicitatus ad peccatum. Hoc est argumentum Iuliani. Respondeo negando consequentiam, & dico cum Augustino lib. I. Operis imperf. c. 71. *Præcessit mala voluntas, qua serpenti subdolo crederetur, & secuta est mala concupiscentia, qua cibo inhiaretur illicito.*

Ob-

Objicies quarto. Concupiscentia est perfectio brutorum, ergo est perfectio hominis; ergo fuit in primis hominibus ante peccatum. Est similiter argumentum Iuliani, qui lib. 4. Oper. imperf. c. 56. sic instat contra Augustinum: *Absolvit suos, canes, & asinos, ut Manichaeos vitare videaris, sed damnas propter hoc idem, quod Manichaeus, omnes homines, qui ad imaginem facti sunt: ac nusquam malum naturale constituens nisi in imagine Dei. Concionaris contra nos accusator sanctorum, & patronus asinorum.*

Respondeo negando consequentiam, cum Augustino, qui ibidem argumentum in adversarium retorquens ait: *Quid est quod dicis, Calumniator Catholicorum, & adiutor Manichaeorum? --- nonne accusator sanctorum & patronus asinorum ab homine huius cordis, cuius & ipse es, appellari posset, qui diceret ignorantia veritatis homines fieri miseros posse, asinos vero, nesciendo veritatem, miseros esse non posse? & tamen verissimè diceret. Cur ergo non intelligis, asine, similiter esse verum, ex commixtione maris & foeminae expertes delicti homines nasci non posse, & asinos posse? --- sic ergo in libidine agnosce & pecorū naturam & hominis poenam, si animam non habes asinam. &c.* Non est igitur concupiscentia vitium in brutis, quia est conformis eorum naturae, nec repugnat rationi quam non habent, juxta illud Augustini lib. 4. c. 5. cont. Iulian. *Hac autem libido idem mala non est in belluis, quia non repugnat rationi, qua carent.* Licet igitur homini, in quantum est animal, sit conveniens naturaliter concupiscere bona sensibilia, non tamen appetitui sensitivo hominis, ut rationali appetitui

subjecto, naturale est sensibilia concupiscere contra ordinem rationis. Audiamus iterum S. Augustinum lib. 2. de Gen. cont. Manichæos c. 21. ad propositum nostrum sic discurrentem : *Ad hujus rei exemplum foemina facta est, quam rerum ordo subjugat viro; ut quod in duobus hominibus evidens apparet, id est in masculo & foemina, etiam in uno homine considerari possit: ut appetitum anime, per quem de membris corporis operamur, habeat mens interior tanquam virilis ratio subjugatum, & juxta lege modum imponat adjutorio suo, sicut vir debet foeminam regere, nec eam permittere dominare virum, quod ubi contingit, perversa & misera est domus.* Ex quibus constat, disparem esse rationem de brutis, in quibus nullus est appetitus rationalis, & hinc concupiscendo sensibilia non resistunt ulli superiori.

Objicies quinto : Deus vult, ut homines nascantur cum concupiscentia, & ut illa maneat in renatis; ergo non est mala. Respondeo negando consequentiam: vult etiam Deus hoc sensu, ut homines nascantur cum peccato originali, à quo posset eos, antequam nascerentur, liberare, & impedire, ne cum illo conciperentur, & tamen inde non potest deduci, peccatum non esse malum. Voluit Deus, ut primi hominis appetitus sensitivus, subjiceretur rationi, & hæc sibi, sed quia rationalis appetitus fuit à Deo aversus, fuit introducta rebellis concupiscentia, à qua pœna Deus non vult posteros Adæ liberare, ob primum illud grande peccatum, per quod natura fuit in deterius mutata.

Objicies sexto : Deus per concupiscentiam punit hominis peccatum; ergo ea est laudanda, sive, ut Iulianus

nus

ius ait apud Augustinum lib. 5. cont. Iulian. c. 4. *Laudis præconio prædicanda.* Respondeo negando sequelam, non enim omne, quod est pœna peccati; laudandum est, cum secundum S. Augustinum unum peccatum possit esse alterius pœna. Unde loco cit. respondet S. Pater Iuliano; *Si prudenter hic saperes, profecto esse iniquitatem videres, quia pars inferior hominis repugnat superiori, atque meliori.* Et c. 3. ibidem. *Nec cogitas, posse te isto modo laudare Angelos malos, qui utique non sunt nisi prævaricatores, atque impij: per quos tamen Deum meritis pœnas irrogare peccantibus sancta scriptura testatur. --- prædica igitur iniquissimas potestates, quia per ipsas mala tribuuntur malis.*

Objicies septimo: Sicut panis & vinum, alique cibi sunt boni, etsi eorum abusus sit malus; ita etiam concupiscentia est bona, licet illius abusus sit malus. Simili argumento utebatur quoque Iulianus, cui Augustinus lib. 3. contra eundem cap. 20. respondet in hunc modum: *Atque ita vis intelligamus libidinem bonam, sed homines, qui ea malè utuntur esse culpabiles, sicut bona est natura panis & vini, quamvis ea malè utendo peccetur. Non intelligis, quid loquaris, ut non videas creaturam panis & vini non concupiscere adversus spiritum, sed ipsam potius inhoneste à male utentibus concupisci, & ea forinsecus in nostrum corpus intrare. Qua idèd parcius & restrictus est utendum, ne ipsa concupiscentia -- adversus nos vehementius & invictius concitetur.*

Objicies octavo: Sicut appetitus rationalis movetur à bonis honestis, ita appetitus sensitivus à delectabilibus & fortius, quam ille, quia delectabilia repræsentantur

tantur per proprias species ; ergo poterat appetitus sensitivus primi hominis à bonis delectabilibus moveri , & motu suo rationem præveniente hominem primum sollicitare & inclinare ad peccatum.

Respondeo negando consequentiam , quia motus appetitus sensitivi præveniens rationem & trahens ad peccatum est pœna peccati , & hinc non poterat esse in primo homine ante peccatum , in quo *voluntas cupiditatem, non voluntatem cupiditas duxit, nec præcessit voluntatem, nec restitit voluntati*, ut Augustinus ait lib. I. operis imperfecti. cont. Julian. c. 71. sicut supra quoque dictum est ad objectionem secundam.

Objicies nono. Si concupiscentia sit pœna peccati ; sequitur , quod subjectio partis inferioris ad superiorē homini immuni à peccato sit debita , sed hoc dici non potest ; ergo concupiscentia non est pœna peccati. Sequela majoris probatur ; quia si non esset debita subjectio , posset homo etiam immunis ab omni peccato illa carere sive pati rebellem concupiscentiam : ergo concupiscentia non esset pœna peccati. Probatur etiam minor, quod scilicet non possit dici, subjectionem partis inferioris homini immuni à peccato esse debitam ; quia illa subjectio non oritur ex intrinsecis naturæ principiis, sed potius potentia concupiscendi, sicut & potentia peccandi. Deinde si subjectio illa esset naturæ debita , sequeretur hominem per peccatum fuisse vulneratum in naturalibus, cujus contrarium videntur docere SS. Patres. asserunt enim , hominis naturalia post primum hominis peccatum mansisse integra. Respondeo distinguendo majorem , sequitur quod
sub-

subjectio partis inferioris ad superiorem homini im-
 muni à peccato sit debita, si spectetur homo prout
 substat divinæ gubernationi, concedo; si spectetur
 præcisè secundum principia intrinseca; nego sequelam
 majoris, conformiter ad illud Augustini lib. 4. contra
 Julian. cap. 17. *Gratia quippè Dèi magna erat, ubi ter-
 renum & animale corpus bestialem libidinem non habebat.*
 Et distincta similiter minore, nego Consequentiam.
 Huc facit etiam illud S. Thomæ in 4. cont. gent. c. 52.
*Quamvis enim huiusmodi defectus naturales homini vide-
 antur absolutè considerando naturam ex parte ejus, quod
 est in ea inferius, tamen considerando divinam providen-
 tiam & dignitatem superioris partis humanae naturæ, satis
 probabiliter probari potest, huiusmodi defectus esse pœna-
 les.* Potest enim aliquid deberi naturæ humanæ, prout
 subicitur divinæ providentiæ & gubernationi, quod
 illi non debetur tanquam proprietas, si spectetur præ-
 cisè secundum sua principia intrinseca. Ordo natura-
 lis exigit secundum S. Augustinum ejusque discipulum
 S. Thomam, ut appetitus sensitivus in homine regatur
 ab appetitu rationali sive ratione, quæ est Regina, ac
 proinde ad Deum spectaret etiam in statu naturæ pu-
 ræ, id est, separato à donis entitativè supernaturalibus
 non permittere rebellionem appetitus. Ad secun-
 dam minoris probationem Respondeo similiter cum
 distinctione; sequitur per peccatum hominem fuisse
 vulneratum in naturalibus, ita ut ablata fuerit illi ali-
 qua perfectio orta & debita ex naturæ principis nego:
 ita ut fuerit ablata per peccatum justitia originalis &
 fuerit appositum impedimentum, scilicet concupis-
 centia,

centia, cujus motus sunt contra naturam concedo: quando autem SS. Patres negant, hominem fuisse vulneratum in naturalibus, intelligendi sunt de vulneratione per subtractionem alicujus principii naturalis. Certum enim est, per peccatum non fuisse corruptam intrinsecè naturam, aut potentias naturales in entitate sua.

Instabis: Si nullo præcedente peccato subjectio partis inferioris naturæ humanæ ex institutione sua sive secundum principia intrinseca sit indebita, & prout subjicitur, divinæ gubernationi debetur, sequitur non posse condi hominem in statu puræ naturæ, id est, separatum ab omni peccato & beneficio indebito: hasque propositiones Michaëlis Baij à Sede Apostolica damnatas, esse veras: *Deus non potuit talem ab initio creare hominem, qualis modò nascitur: Integritas primæ creationis non fuit indebita naturæ humanæ exaltatio.* Sequela probatur: quia ista subjectio, sine qua condi non potest, est beneficium indebitum naturæ spectatæ secundum principia intrinseca, & homo creari non potest infectus concupiscentia, cum qua modò nascitur, & subjectio virium inferiorum, in quâ consistit integritas primæ creationis, non est indebita naturæ, prout subjicitur divinæ providentiæ motioni, exaltatio. Respondeo concedendo sequelam, si intelligatur per conditum hominem in statu puræ naturæ homo separatus ab omni beneficio sive dono tam entitative naturali, quàm supernaturali: quod addo, quia probabile est, non esse necessarium, ut beneficium sit in substantia supernaturale, sed sub-

jectio=

jectionem virium inferiorum ad rationem naturæ indebitam, posse esse donum entitativè naturale, sicut & subjectionem voluntatis ad Deum & legem naturalem; prout scilicet naturale opponitur supernaturali elevanti ad perfectionem excedentem naturæ proportionem, vel habentem connexionem cum gratia sanctificante &c.

Ad propositiones damnatas quod attinet, possunt hæc habere varios sensus, & in uno esse veræ, & in altero falsæ. Possunt enim imprimis facere hunc sensum, quod homo non potuerit creari sine integritate includente gratiam sanctificantem, & donum integritatis sive justitiæ, quale fuit in primo homine; vel quod subiectio virium inferiorum sit debita ex naturæ institutione & exigentia tanquam propria illius passio, vel quod non potuerit homo creari, qualis modò nascitur cum concupiscentia, ideo, quod hæc sit formaliter peccatum, in quo sensu jure sunt damnatæ. Deinde potest facere prima propositio hunc sensum, quod non potuerit homo ab initio creari, qualis modò nascitur, scilicet cum peccato, cum vitiosa concupiscentia inclinante ad peccatum, quæ est pœna peccati, & in hoc sensu vera est, cum talis homo ab initio creari non potuerit. Et altera hunc: Quod integritas primæ creationis accepta pro subjectione virium inferiorum non sit indebita, sed debita naturæ, prout subicitur divinæ providentiæ morioni, sive ut loquuntur alii, ex decentia Creatoris, & sic quoque vera est.

Huc quadrat illud Augustini lib. 3. cont. Julian. c.

II. 17

II. In natura hominis ante peccatum pacem decebat esse non bellum. Et illud lib. 2. de peccat. merit, & remiss. c. 22. Quamvis corpus animale gestarent, nihil inobediens in illo adversum se moveri sentiebant. Faciebat quippe hoc ordo justitiæ, ut quia eorum anima famulum corpus à Domino acceperat, sicut ipsa eidem Domino suo ita illi corpus ejus obediret, atque exhiberet vitæ congruum sine ulla resistantia famulatum. Ubi nomine justitiæ non intelligitur rigorosum debitum fundamentum in intrinsicis naturæ principis, sed debitum providentiæ divinæ, sive naturæ, prout subjicitur gubernationi providentiæ. Quod adhuc diversimodè explicatur: Aliqui enim dicunt esse minus quidem consonum divinæ sapientiæ & bonitati, hominem cum tali defectu creare, sed non ita dissonum, ut per absolutam Dei potentiam sic creari non possit: Alii volunt ita esse debitum, ut non solum sit minus consonum, sed etiam dissonum, sive divinam sapientiam & bonitatem non decere taliter creare; ac proinde per potentiam absolutam fieri non posse, ut Deus creet hominem sine subjectione virum inferiorum ad rationem per donum saltem entitativè naturale, eò quòd providentiæ divinæ nihil, nisi quod decet, facere queat, ut ait Richardus à S. Victore lib. 1. de stat. inter hom. p. 1. c. 13. neque per hoc derogari divinæ omnipotentiae, & supremo in omnes creaturas dominio, quia, ut loquitur Augustinus lib. 9. de Gen. ad lit. c. 17. *Non potentia temeraria, sed sapientiæ virtute omnipotens est.*

Urgebis: Secundum S. Augustinum laudandus

esse

esset Deus, etsi ab initio creasset hominem cum rebel-
 li concupiscentia; ergo secundum S. Augustinum
 nec humanæ naturæ secundum sua principia intrinseca
 spectatæ, nec prout subest providentiæ divinæ guber-
 nationi, deberetur ullum donum, etiam entitative natu-
 rale, per quod subordinetur inferior pars superiori
 ante peccatum &c. Antecedens probatur; quia S.
 Augustinus ait lib. 1. retract. c. 9. *Etiamsi ignorantia &
 difficultas (id est concupiscentia) essent hominis primor-
 dia naturalia, nec sic culpandus, sed laudandus esset
 Deus.* Respondeo negando consequentiam. Id e-
 nim ex citato textu non sequitur. Vel enim dicendum
 est, ideo S. Patrem dicere, Deum non esse culpandum,
 sed laudandum, quia supposito, quod Deus voluisset
 hominem condere, sine donis tam actualibus, quam
 habitualibus ordinis supernaturalis, debuisset saltem
 suæ providentiæ collationem donorum & auxiliorum
 ordinis naturalis; vigore quorum inferior pars ante
 peccatum subiecta fuisset superiori, & homines in il-
 lo statu non solum potuissent implere legem natura-
 lem, & assequi finem, ad quem creati fuissent, sed et-
 iam aliqui implevissent, & consecuti fuissent, ne frustra
 eos condidisset, si nullus ad finem pervenisset, sicque
 causa fuisset horum bonorum, ac proinde laudandus;
 non autem culpandus ob peccata, quæ ex inclinatione
 concupiscentiæ provenissent, eò quod non provenis-
 sent ex ea secundum quod fuisset ab ipso instituta, sed
 secundum quod ab illius institutione defecisset. Vel
 dicendum cum aliis, S. Augustinum loco citato agere
 contra Manichæos, qui docebant hominem non

D

posse

posse creari sine concupiscentia mala, & hanc à bono Deo esse non posse; ut inde concluderent, dari malam naturam productricem malorum; Augustinum autem disputationis gratia admissio, non posse hominem sine concupiscentia creari, arguisse, non culpandum, sed laudandum esse Deum, quia alioquin culpandus esset, quòd non faceret illud, quod fieri non potest, id est, quod non produceret hominem sine concupiscentia, qui, ut contendebant Manichæi, sine illa produci non poterat; sed hanc hypothésin postea in libris contra Pelagianos solidè impugnavisse, & probavisse efficaciter Deum absque prævio peccato non potuisse creare cum concupiscentia rebeli, quæcum nascitur, quæ est fomes peccati & maxima miseria & pœna juxta illud S. Augustini serm. 182. de temp. *Non aliunde tantum dolorem habet humana miseria, quam inde, quòd caro concupiscat adversus spiritum.*

Objicies decimo: Secundum S. Augustinum ante peccatum fuit in Adamo inordinatus amor mulieris: ergo potuit esse concupiscentia. Antecedens probatur: quia lib. II. de Gen. ad lit. c. 42. dicit, *quod Adam ex amore mulieris, ne eam contristaret, comederit de fructu vetito.* Respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, illum inordinatum amorem fuisse posteriolem superbia. Sed de his infra redibit sermo.

Objicies undecimo. Concupiscentia, cum qua homo nascitur, est humanæ naturæ proprietas: ergo fuit de facto in primo homine ante peccatum. Probatur consequentia: quia natura illius habuit omnes proprietates naturæ humanæ. Antecedens etiam probatur: quia

quia concupiscentia illa non potest separari, ab appetitu sensitivo, qui naturalis est homini. Respondeo negando antecedens; contrarium enim docet S. Augustinus, ut patet ex dictis, magisque patebit ex dicendis: & fidelis ejus discipulus quintus Ecclesiae Doctor S. Thomas Aquinas, qui 12æ qu. 82. a. 3. ad 1. ait: *Quia in homine concupiscibilis naturaliter regitur ratione, in tantum concupiscere est homini naturale, in quantum est secundum rationis ordinem. Concupiscentia autem, qua transcendit limites rationis, inest homini contra naturam.* Et in 2. dist. 30. qu. 1. a. 1. in Corp. *Quod vis concupiscibilis in suum objectum tendat irrefranabile, hoc non est naturale sibi, in quantum est humana, sed contra naturam ejus, in quantum hujusmodi.* Et ad 4. tum. *Vis concupiscibilis hoc habet naturale, ut tendat in delectabile secundum sensum, sed secundum quod est vis concupiscibilis humana, habet, ut tendat in suum objectum secundum regimen rationis.* Cujus ratio est, quia secundum eundem S. Doctorem ibidem a. 1. concupiscentia, cum qua nascimur, est quaedam inordinata dispositio proveniens ex dissolutione illius harmoniae, in qua consistebat ratio originalis justitiae: sicut etiam ægritudo corporalis est quaedam inordinata dispositio Corporis, secundum quam solvitur æqualitas, in qua consistit ratio sanitatis. Unde juxta utriusque Doctoris doctrinam concupiscentia est pronitas omnium potentiarum, in quibus potest esse peccatum, præter & contra imperium rationis in malum, sive bonum commutabile, & ipsius animæ in quantum est potentiarum radix. Sicut enim memorata harmonia omnes potentias affe-

cit, & perfecit, ita concupiscentia omnes pravis carnalibusque propensionibus inficit & corrumpit, ita ut inclinatio in bonum sensibile nullo freno contineatur, sed instar ponderis mentem aggraveret, & deorsum trahat ad bona delectabilia. Hinc ab aliis describitur. *Depravatio & corruptio totius naturæ rationalis omniumque virium ejus.* Tantum abest, ut hujusmodi concupiscentia possit dici humanæ naturæ proprietas. Unde secundum S. Augustinum & S. Thomam ordo naturalis exigit, ut appetitus rationalis dominetur sensitivo. *Si peccatis detractis*, inquit S. Pater lib. 3. de lib. arb. c. 9. *Miseria perseverat, aut etiam peccata præcedit, rectè deformari dicitur ordo atque administratio universi.*

Objicies duodecimo; Concupiscentia manet in renatis post Baptismum; ergo non est mala. Probatur consequentia; quia si esset mala Deus eam odisset in renatis; sed secundum Concilium Tridentinum in renatis nihil odit; ergo si manet in renatis non est mala. Respondeo negando consequentiam; ad cujus probationem distinguo majorem: si esset mala, Deus eam in renatis odisset odio inimicitæ, id est, odio alicujus, quod faciat renatos Deo exosos aut reos damnationis, quemadmodum peccatores odit, nego: odio displicentiæ concedo majorem. Et similiter distinguo minorem: sed Deus in renatis nihil odit odio inimicitæ concedo, odio displicentiæ, nego minorem & consequentiam. Pro cujus perfectiore intelligentia observandum est ex l. 7. c. 9. historiæ Concilii Tridentini, quam scripsit Cardinalis Pallavicinus, subministratis

ab Alexandro VII. actis dicti Concilii, quod inter Patres Tridentinos fuerit gravis disputatio de his verbis Concilii, quibus affirmabatur *in renatis nihil Deum odisse*. Noster enim Generalis Hieronymus Seripandus, qui fuit Cardinalis & Concilii Præses objecit (ut ibidem refert Pallavicinus) *cum concupiscentia sit origo peccati, non à Deo eam odio non haberi, adeoque universalem illam enuntiationem negantem, esse falsam, atque ad hoc persuadendum accuratum commentarium elaboravit, arguitque: Si Patres ponerent, nihil esse in renatis odiosum Deo, colligendum hinc esse, nihil in iis relinqui ope divina purgandum, nihil reprimendum, nihil, contra quod pugnandum: quæ omnia divinorum oraculorum dictis adversabantur --- patere ex multis Augustini locis, ipsam Deo displicere: eandem esse malum illud, à quo liberari esflagitant etiam sancti per precationem, quam nos omnes Christus edocuit, quamquam ab ea appetentia non nisi in perenni vita perfectè liberentur: Ex Augustino, concupiscentiam non esse natura proprietatem --- sed corruptionem, perduellionemque natura. Proinde sibi videri eas voces removendas &c.* His aliisque rationibus usus est Seripandus, quæ tamen, inquit laudatus Cardinalis, Patribus nequaquam persuasere decreti mutationem, cum ex illius textura liquido constaret, ibi significari odium illud, quod inimicitie vocatur, & quo dicimus hominem ab homine odio haberi: quod odium Deo verè inesse nequit in eum, qui adoptivus Dei filius est renatus. Non tamen hinc excludi ab illis omnem prorsus labeculam, quæ minus pulchri coram illo reddantur, & quam aversetur in ipsis eo odio quod displicentia nominatur, quæ labecula aut levis-

res culpa sunt à Pole ac Bizantino observata, aut earum
fodina, quæ concupiscentia est: eaque propter utraque à
naturali Deo filio procul fuerunt etiam inter hujusæ vitæ
miserias. Atque in eadem pariter significatione post lon-
gam disceptationem perflitè in decreto posteriora verba,
quibus dicitur: Concupiscentiam haud nocere non consen-
tientibus, intelligendo per vocem nocere æternum dam-
num, cujusmodi est divinæ gratiæ jactura, & nomine con-
sensus plenum & deliberatum, tametsi cunctis alioquin
noceat aliquo pacto, ut quæ pulverem leviorum noxarum
inspergat &c.



DUBIUM DVODECIMVM.

*An primum hominis primi peccatum potue-
rit oriri ex errore aut ignorantia?*

NOta, varios posse considerari in intellectu creato
defectus: Potest enim in illo considerari primo
negatio cognitionis, aut attentionis, quæ, si cognitio-
nem habere non teneatur, dicitur nescientia; si verò
teneatur, dicitur ignorantia, vel inconsideratio privati-
va: Secundo potest considerari in illo positivus er-
ror, sive judicium falsum de aliqua re. Suppono au-
tem, nullum peccatum posse dari sine omni defectu
intellectus, cum enim voluntas sit potentia cæca, ex
natura sua determinata ad sequendum ductum intelle-
ctus.

Stus, cum enim voluntas sit potentia cæca, ex natura sua determinata ad sequendum ductum intellectus, non potest deficere, nisi deficiat intellectus, vel defectu ignorantiae, vel erroris positivi, vel inconsiderationis privatæ, aut saltem negativæ, sive nescientiæ. Quæstio hic est de errore & ignorantia. Quod enim in primorum hominum intellectu fuerit defectus inconsiderationis negativæ, sive puræ nescientiæ, certum est, cum multa nesciverint, quæ non tenebantur scire.

Respondeo & dico: Primum hominis peccatum non potuit oriri ex errore aut ignorantia seu defectu inconsiderationis privatæ. Probat ex Augstino qui l. 3. de lib. arbit. c. 18. ait: *Approbare falsa pro veris, ut erret invitus, non est natura instituti hominis, sed pœna damnati.* Et ibid. relinquitur ergo, ut hæc justa pœna, de damnatione hominis veniat, - - nam sunt revera omni peccanti anime duo illa pœnalia, ignorantia, & difficultas. & in ench. c. 17. probat, omnem errorem, sive profit, sive obsit erranti, spectare ad miseriam hujus vitæ, etiam illum, qui necessarius interdum est, ut vita non amittatur, qualem sibi accidisse asserit in quodam bivio, ut non iret per eum locum, ubi operiens transitum Donatistarum manus armata subsederat, ut transeuntem occiderent. Profecto, & ob hoc ipsum est vita ista misera, qua vivimus, quod ei non nunquam, ut non amittatur, error est necessarius. Absit, ut talis sit ista vita, ubi est anime nostræ ipsa veritas vita, ubi nemo fallit, fallitur nemo. Et l. 2. de pecc. merit. c. 17. Ignorantia, & infirmitas vitia sunt, quæ impediunt voluntatem, ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum.

Probat^{ur} secundò : Quia naturaliter ad errorem cognitum sequitur tristitia ; sed in homine primo, ante peccatum , non potuit esse tristitia ; ergo non potuit esse error.

Probat^{ur} minor ex Augustino *supra cit.* nempe 14. de civit. c. 10. ubi ait : *quod nihil fuerit in isto statu, quod contristaret.*

Probat^{ur} tertio in primo homine nulla fuit rebellio appetitus sensitivi, nulla perturbatio phantasiæ, quæ in nobis sunt causa erroris & ignorantia, sed omnia erant pacata, omnes vires inferiores subjectæ perfectè rationi, ut *supra* probatum est ex Augustino, ergo ante peccatum primus homo non potuit errare.

Objicies primò : Hæc doctrina videtur contraria sanctis Patribus, imò ipsi Augustino in aliis locis ; ergo primum etiam peccatum potuit procedere ex errore & ignorantia. Probat^{ur} antecedens, quia ab aliis SS. PP. primus homo ante peccatum dicitur fuisse *rudis, negligens, insipiens, simplex, non astutus contra diabolum, dolo capus, puerilis, infans, incapax perfectæ disciplinæ &c.* & signanter S. Bernard. serm. 26. de modo beniviv. dicit quod *per ignorantiam peccaverit.* & serm. 2. in Annuat. Domin. quod *non habuerit scientiam quia fuit seducta.* Et S. Augustinus l. de nat. & grat. c. 19. testatur quod *fuerit obliviosus, & non potuerit capere, quod debuit.* l. 3. de lib. arbit. 24. quod *nec sapiens fuerit, nec stultus* ; ergo. Respondeo negando antecedens, ad eius probationem dico, ex iis, quæ à sanctis Patribus de primo homine dicuntur, tantum posse colligi, quod obreperit ei inconsideratio, cum præceptum
viola-

violaret, talis, qualem S. Thomas 1. p. q. 63. a. 1. ad 4. etiam Angelis obrepfisse testatur, eo quod convertentur se ad proprium bonum absque ordine ad regulam divinæ bonitatis. tenebatur enim Angelus, & primus homo seipsum cognoscere & considerare, qualis factus esset, & qualiter incedere deberet, cum ad hoc esset instructus sufficientissima potestate, sed *positus in honore*, inquit S. Bernardus serm. 34. sup. cant. *non intellexit, quod limus esset, honoris fastigio delectatus; & continuo in se expertus est, quod tanto post tempore homo de filijs captivitatis prudenter advertit, & veraciter protulit: qui se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.* quare autem, & quomodo Eva dicatur seducta & Adam non, dicetur dissert. sequente. Ad illud quod ultimo ex Augustino opponitur.

Respondeo S. Patrem tantum voluisse ostendere, non bene concludi ex hoc, quod homo primus non fuerit creatus stultus, eum fuisse creatum sapienter, ut ipse fatetur l. 1. retract. c. 14. ubi ait: *intuebar parvulos, quos licet confiteamur trahere originale peccatum, tamen nec sapientes, nec stultos possumus propriè dicere, nondum utentes libero arbitrio seu benè seu malè.*

Instabis: Si per dicta prædicata importetur inconsideratio peccaminosa; ergo primum peccatum ortum est ex ignorantia; ergo ignorantia non est pœna primi peccati. Ultima consequentia patet, quia quod præcessit peccatum, non potuit esse pœna peccati. prima consequentia etiam probatur, quia ignorantia est carentia cognitionis sive attentionis debitæ, sed inconsideratio illa fuit carentia considerationis seu attentio-

nis debitæ; ergo fuit ignorantia, ergo primum peccatum, quod ex ea ortum fuit, ex ignorantia ortum fuit. Respondeo negando consequentiam ad cuius probationem dico, inconsiderationem posse considerari duobus modis. Primo negativè, in quantum dicit tantum nudam negationem considerationis; & sic accepta non habet rationem mali respectu naturæ rationalis, cum illa non exigat semper esse in actuali & perfecta rerum cognitione. Secundo potest considerari, ut est voluntaria; sic autem accepta non est pura negatio, sed privatio scilicet considerationis debitæ & habet rationem mali: at sic non est simpliciter prior primo peccato, cum supponat actum malum voluntatis à quo voluntaria denominatur.

Urgebis; actus voluntatis à quo desumitur illa denominatio voluntarii, est posterior iudicio inconsiderationis, ergo non supponitur ab illo, alioquin esset prior & posterior iudicio, ergo illud iudicium est simpliciter prius actu voluntatis, sed illud iudicium inconsiderationis involuit ignorantiam sive privationem attentionis debitæ; ergo ignorantia præcedit primum peccatum. Antecedens probatur; quia actus malus voluntatis ab illo iudicio dirigitur; ergo est posterior illo. Respondeo distinguendo antecedens: actus voluntatis est posterior iudicio, in genere causæ efficientis, nego: est posterior in genere causæ formalis extrinsecæ, & directivæ, concedo antecedens; & eodem modo distinguo consequens: ergo non supponitur ab illo in genere causæ efficientis, nego: in genere causæ formalis concedo, consequentiam, ad cuius probationem

nem

nem distinguo similiter assumptum : esset prior & posterior in eodem genere nego : in diverso , concedo. Potest enim illud iudicium considerari ut est repræsentatio talis objecti , & ut est voluntarium & culpabile, primo modo spectatum præcedit volitionem malam in genere causæ formalis extrinsecæ, & in nullo genere est posterius ; secundo modo consideratum sequitur volitionem malam in genere causæ efficientis , & in nullo genere præcedit.

Alii respondent ad supra positam objectionem , & sequentes instantias iudicium inconsiderationis inclusisse ignorantiam , sed non præcessisse peccatum primi hominis. Dicunt enim , quod fuerit aliquid peccati, siue quod in plena illius ratione fuerit inclusum, sicque salvetur doctrina Augustini docentis , quod ignorantia , quæ est miseria , non præcesserit primum peccatum.

Objicies secundò Gen. 3. & 1. Timoth. 2. dicitur *Eva fuisse seducta* : ergo error præcessit primum peccatum Respondeo negando consequentiam, istam enim seductionem præcessit peccatum superbiæ, secundum Augustinum , qui l. 11. de Gen. ad lit. c. 30. de muliere dicit : *verbum serpentis non crederet , nisi jam inesset menti eius amor propriæ potestatis , & quadam de se superba præsumptio.* Ex quo patet etiam responsio ad illud, quod ex l. de cant. novo c. 8. solet objici, nempe ; *Deum contempnit, Diabolo credidit, & quod accepit, perdidit &c.*

Objicies tertio : Primi parentes non sciebant in illo statu futura contingentia , & secreta cordium ; ergo
ante

ante lapsum potuerunt errare; ergo primum peccatum potuit oriri ex errore. Respondeo negando consequentiam utramque. suspendebant enim de ejusmodi futuris, & secretis judicium, ante peccatum primum.

Objicies quartò: Eva cùm serpentem sibi loquentem audiret, judicabat bruta posse naturaliter loqui: ergo erravit; patet consequentia, quia illud judicium erat erroneum. Antecedens probatur, quia, si scivisset bruta naturaliter non posse loqui, fuisset mirata.

Respondeo negando antecedens. Ad probationem dico, non fuisse miratam, quia judicabat per serpentem sibi loqui spiritum, quem malum esse suspicari ei non erat difficile, si non nimis illius promissioni fuisset intenta.

Instabis: Mulier tenebatur scire fallaciam serpentis, sive per serpentem loquentis, quam ignoravit: ergò ignorantia præcessit peccatum. Respondeo negando antecedens. Sufficiebat enim illam esse munitam sufficienti prudentia ad cavendam fallaciam.

Objicies quintò: Primus homo putavit aliqua eventura, quæ non evenerunt; ergo erravit; patet consequentia: Antecedens probatur: quia primus homo speravit se perseveraturum in bono, nunquam moriturum &c. ergò putavit aliqua eventura, quæ non evenerunt, cùm de facto non perseveraverit & mortuus fuerit, & spes determinet intellectum ad judicandum rem speratam esse futuram.

Respondeo negando antecedens, ad cujus probationem nego consequentiam, & ad probationem dico suffi-

sufficere ad sperandum, ut bonum aliquod arduum & possibile proponatur intellectui, & à voluntate desideretur.

Objicies sextò : Si filii in illo statu fuissent nati, ignorassent ea, quæ fuissent agenda; ergo ignorantia non repugnabat isti statui. Probatur antecedens: quia nati in illo statu debuissent instrui de rebus agendis.

Respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, ignorantiam rerum agendarum nunquam in illis futuram fuisse ante instructionem; nati enim cum scientia congruente ætate puerili, fuissent informati à parentibus de agendis in ætate secuturâ.

Objicies septimò : Homo in statu innocentie dormivisset : ergo per phantasmata fuisset deceptus.

Respondeo permisso antecedente, negando consequentiam, quia rebus per phantasmata repræsentatis non adhæssisset intellectu, & voluntate. Deceptio autem propriè non datur in phantasiâ aut aliis sensibus, qui nequeunt approbare falsa pro veris, licet occasione repræsentationum, quæ per sensus fiunt, frequenter in intellectu nostro oriatur error.

* * *



D V B I V M XIII.

Quid S. Augustinus senserit de naturâ, locutione, & calliditate serpentis, qui primum hominem tentavit?

Fuit olim error Ophitarum, serpentem, qui cum Eva locutus fuit, Christum fuisse: quem errorem tanquam stultissimum S. Augustinus damnavit lib. de hæres. in 17, & 46. Alii volunt, serpentem non fuisse aliquod corpus materiale & sensibile, sed omnia per metaphoram esse intelligenda. Cajetanus docuit, per serpentem significari ipsum dæmonem sine corpore assumpto, locutumque fuisse per solam internam suggestionem. Alii docuerunt serpentem fuisse verum animal, & virtute propriâ fuisse locutum, vel ad tempus à Deo data loquendi facultate.

Respondeo & dico primò: Augustinus sensit, verum & naturalem fuisse serpentem, qui primos homines tentavit. Colligitur primò ex lib. II. de Genes. ad lit. c. 2. ubi ait: *Quòd diabolus suo instinctu impleverit serpentem, & tribuit illi irrationalem animam, dicens: Quanquam iste serpens non irrationali anima sua, sed alieno jam spiritu, id est, diabolico, possit sapientissimus dici omnium bestiarum.* Et cap. 3. vocat eum animal, &

& distinguit à diabolo, dicens: Nec sanè debemus opinari, quòd serpentem sibi, per quem tentaret, persuaderet-que peccatum, diabolus elegerit, &c. non nisi per illud animal potuit, per quod posse permissus est. Et lib. 14. de Civ. c. 11. dicit, quòd Diabolus colubrum in Paradiso corporali, --- ubi animalia etiam terrestria cetera subdita & innoxia versabantur, animal scilicet lubricum & tortuosus anfractibus mobile operi suo congruum, per quem loqueretur, elegerit.

Dico secundò: Secundum S. Augustinum Diabolus fuit locutus per serpentem, sicut Angelus per asinam Balaam. Patet ex cit. lib. de Gen. c. 29. ubi ait: Sic ergo locutus est serpens homini, sicut asina, in qua sedebat Balaam, locuta est homini, nisi quòd illud fuit opus diabolicum, hoc angelicum &c. Modum autem loquendi indicat capite præcedenti, ubi ait: In serpente ipse locutus est utens eo velut organo, movensque ejus naturam eo modo, quo ille movere, & moveri illa potuit ad exprimendos verborum sonos, & signa corporalia, per qua mulier suadentis intelligeret voluntatem.

Dico tertio: Serpens fuit callidior cunctis animalibus, non tantum propter propriam calliditatem, sed etiam alienam diaboli in illo loquentis. Ita Augustinus lib. cit. cap. secundo his verbis: Serpens autem erat ibi prudentissimus quidem, sed omnium bestiarum, quæ erant super terram, quas fecerat Dominus Deus. Translato enim verbo dictum est prudentissimus, vel, sicut plures Latini codices habent, sapientissimus, non proprio; quo in bonum accipi solet, sapientia Dei vel Angelorum, vel anima rationalis: tanquam si sapientes apes etiam, formicæ-
que

que dicamus, propter opera velut imitantia sapientiam. Quamquam iste serpens non irrationali animâ suâ, sed alieno jam spiritu, id est diabolico posset sapientissimus dici omnium bestiarum. Quantumlibet enim pravaricatores Angeli supernis sedibus sua perversitatis & superbia merito dejecti sint, natura tamen excellentiores sunt omnibus bestiis propter rationis eminentiam. Quid ergo mirum, si suo instinctu Diabolus jam implens serpentem, eique spiritum suum miscens eo more, quo vates demonium implere solet, sapientissimum reddiderit omnium bestiarum secundum animam vivam, irrationalemque viventium? S. Bernardus serm. 2. in Annunt. Domin. dicit, quod scientia serpenti non defuerit, qui callidior describitur ceteris animantibus, sed pietatem malignus non habuerit, qui ab initio factus est homicida.

Quæres: Quis fuerit sensus interrogationis factæ à serpente V. G. hujus: Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis ex omni ligno paradisi?

Respondeo Augustinum loc. cit. cap. 30. approbare hanc interpretationem: Quare præcepit vobis Deus, ut de nullo ligno paradisi comederetis? hinc mulier interrogationem diaboli supponentis mendacium quasi correxit respondendo: De fructu lignorum quæ sunt in paradiso vescimur. Ideo prius, inquit S. Augustinus, interrogavit serpens, & respondit hæc mulier, ut pravaricatio esset inexcusabilis: neque ullo modo dici posset, id, quod præceperat Deus, oblitam esse mulierem.

Objicies contra dicta primò: In S. Scriptura diabolus sine corpore assumpto vocatur serpens, ut Apoc. 12. & II. 27. ergò per serpentem non significatur animal.

Respon-

Respondeo negando consequentiam. Licet enim in uno loco Scripturæ vox aliqua sumatur metaphoricè, ex hoc non bene colligitur in aliis etiam sic sumi. Ipsa autem verba: *Serpens dixit ad mulierem, & mulier respondit*, satis innuunt, fuisse colloquium sensibile, ac proinde per corpus assumptum. Respondit enim mulier ad verba, quæ audiebat proferri à viso serpente, qui dicitur cæteris animantibus callidior.

Objicies secundo: Dicitur de illo serpente, qui locutus fuit Evæ, quod fuerit callidior cunctis animantibus terræ; sed hoc non potest verificari, nisi de dæmone; ergo per serpentem significatur solus dæmon.

Respondeo conformiter ad conclusionem tertiam, si fiat comparatio per metaphoram, convenire dæmoni, qui loquebatur per visibilem serpentem; non solum respectu bestiarum, sed etiam hominum, omnibus enim est callidior. Sed hoc non obstante, si fiat comparatio cum brutis, propriè dicitur serpens visibilis callidior cunctis propria calliditate; est namque animal illud ex natura sua valde astutum, ut notarunt Authores, qui de animalium natura scripserunt; & idè Christus Matth. 10. ait: *Estote prudentes sicut serpentes.*

Objicies tertio, Moyses dicit serpentem fuisse locutum, & non facit mentionem miraculi facti: ergo non fuit illi sermo de locutione exteriori, sed de interna instigatione. Probarur consequentia, quia verus serpens non potuit loqui, nisi miraculosè: suggestio autem interior potuit à dæmone fieri naturaliter. Respondeo negando consequentiam & probationem e-

jus. Non enim fuit necessarium, cum potuerit dæmon virtute naturali movere serpentem ad exprimendos illos sonos, ut dictum fuit in probatione conclusionis secundæ ex S. P. Augustino. Ad suggestionem internam præter aut contra rectam rationem quod attingit, non potuit secundum S. Augustinum & S. Thomam 22dæ qu. 165. a. 2. dæmon in illo statu, ante peccatum, immediatè per suggestionem merè internam, id est per motionem phantasiæ & appetitus sensitivi præter aut contra rationem, tentare Evam. Hoc enim erat contra rectitudinem originalis instituti, & contra decentiam suavis Dei providentiæ, juxta quam, quamdiu ratio erat subiecta Deo, inferior pars non poterat inordinatè contra illam moveri, ac proinde nec Eva merè internè tentari, eò quòd interna suggestio seu tentatio non fiat, nisi per internam mutationem portionis inferioris inordinatam, id est, phantasiæ & appetitus sensitivi, quod fieri tali modo non decebat. Hinc etiam Christus tali modo tentari non potuit, licet tentatus fuerit externè.

Objicies quartò: Potuit dæmon tentare Evam per simulacrum serpentis, sicut tentavit Christum per corpus hominis assumptum: ergo serpens, per quem locutus dicitur, non fuit verum animal. Respondeo negando consequentiam, & dico cum S. Augustino loc. supracitato: *Non nisi per illud animal potuit, per quod posse permissus est.* Cur autem non fuerit permissus aliter tentare, Deus novit.

Quæres: Quare Deus permiserit primos homines tentari? Respondeo cum S. Augustino lib. 11. de Gen. ad

ad litt. c. 6. Sic autem quidam moventur de hac primi hominis tentatione, quod eam fieri permisit Deus, quasi nunc non videant universum genus humanum diaboli insidijs sine cessatione tentari, cur & hoc permittit Deus? an quia probatur & exercetur virtus, & est palma gloriosior, non consensisse tentatum, quam non potuisse tentari: cum etiam ipsi, qui deserto Creatore eunt post tentatorem, magis magisque tentent eos, qui in verbo Dei permanent, præbeantque illis contra cupiditatem devitationis exemplum, & incutiant contra superbiam timorem pium. Unde dicit apostolus: Intendens teipsum, ne & tu tenteris. Mirum est enim quantum ista humilitas, qua subdimur Creatori, ne tanquam ejus adjutorio non egentes, de nostris viribus præsumamus, per scripturas omnes divinas cura continua omnibus commendatur. Cum ergo etiam per injustos justis, ac per impios pii proficiunt, frustra dicitur: non crearet Deus, quos præsciebat malos futuros; cur enim non crearet, quos præsciebat bonis profuturos, ut & utiles eorum bonis voluntatibus exercendis, admonendisque nascantur, & justè pro sua mala voluntate puniantur?

* * *

E 3

DUB. XIV.



D V B I U M X I V .

Qualiter secundum S. Augustinum fuissent propagati homines in statu innocentiae, si primi homines non peccassent?

Suppono, Etsi primi homines non peccassent, tamen futuram hominum multiplicationem, cum in natura humana, ut S. Thomas docet i. p. qu. 98. a. 1. propter perfectionem animae rationalis & immortalis, &c. non tantum species, sed etiam singula individua sint per se intenta ab auctore naturae. Et Gen. 1. hæc benedictio, *Crescite & multiplicamini*, non sit data homini occasione peccati, sed propter bonum talis naturæ. Hoc supposito

Fuerunt aliqui Patrum antiquiorum istius opinionis, quod in statu innocentiae genus humanum propagandum non fuisset per naturalem generationem, sed per creationem, & S. Pater videtur ita quoque sensisse lib. de Gen. contra Manichæos cap. 19. ubi explicans verba illa: *Crescite & multiplicamini*, dicit: *Licet nobis ea spiritualiter accipere, ut in carnalem fecunditatem post peccatum conversa esse videatur, id est, ut usus conjugii per peccatum fuerit introductus.* Et lib. de vera Relig. c. 46. dicit: *Non futuras necessitudines*

lines has consanguinitatum, affinitatum, & cognationum, si primi homines perseverassent in statu integritatis. Sed

Respondeo & dico. Secundum S. Augustinum, in illo statu integritatis, genus humanum fuisset propagatum per viam generationis, sive per sexuum commixtionem. Probatum primo ex lib. 14. de Civ. c. 23. ubi ait: *Quisquis autem dicit, non fuisse coituros, nec generaturos, nisi peccassent, quid dicit, nisi propter numerositatem Sanctorum, necessarium hominis fuisse peccatum? Si enim non peccando soli remanerent, quia sicut putant, nisi peccassent, generare non possent; profecto, ut non soli duo iusti homines possent esse, sed multi, necessarium peccatum fuit: quod si credere absurdum est, illud potius est credendum, quod Sanctorum numerus, quantum complenda illi sufficit beatissima civitati, tantus existeret, etsi nemo peccasset, quantum nunc per Dei gratiam de multitudine colligitur peccatorum, quousque filij huius seculi generant & generantur. Et c. 24. Seminares igitur prolem vir, susciperet foemina genitalibus membris, quando id opus esset, & quantum opus esset. Probatum secundo ex lib. 9. de Gen. ad litt. c. 3. ubi dicit: *Non video, quid prohibere potuerit, ut essent hominibus etiam in paradiso honorabiles nuptiae, & torus immaculatus. Probatum tertio ex lib. 2. de pecc. orig. c. 35. Essent, inquit, autem procul dubio nuptiae, etiam non precedente peccato, quia neque aliam ob causam viro adiutorium, non alius vir, sed foemina facta est. Et illa Dei verba, Crescite & multiplicamini, non est damnandorum praedictio peccatorum, sed foecundarum benedictio nuptiarum.**

Probatum quartò ex lib. 4. cont. Jul. c. 4. Neque enim, etiamsi natura humana primorum hominum peccato vitata non esset, possent filij, nisi de corporum commixtione generari. Non est igitur dubitandum, quòd S. Augustinus senserit taliter futuram fuisse, si homines permansissent in statu integritatis, propagationem. Hinc ea, quæ dixit locis pro contraria opinione citatis, retractavit lib. 1. Retract. c. 10, & 13.

Ratio est, quia naturale est hominibus, ut sic multiplicentur, & nihil obstitisset tali multiplicationi: ergo sic fuissent in illo statu multiplicati.

Objicies: Genus humanum non potest propagari sine inquieto, pudendo & turbido æstu seu ardore libidinis contra rationem, sine dolore & cruore virginis concumbentis, sed talia repugnant statui integritatis, in quo pars superior fuisset omnino subjecta Deo, & pars inferior rationi: ergo non fuisset sic propagatum genus humanum. Respondeo negando majorem: contrarium enim docet S. Augustinus locis pro conclusione citatis. Post verba cit. ex c. 23. de Civit. dicit: *ideo illa nuptia digna felicitate Paradisi, si peccatum non fuisset, & diligendam prolem gignerent, & pudendam libidinem non haberent.* Et subjicit ibidem: quòd in isto statu, si homo non peccasset, potuisset ad nutum genitalia membra movere, sicut modo ad nutum illius movet alia membra corporis V. G. manus & pedes. An verò, inquit, manus & pedes movemus, cum volumus ad ea, quæ his membris agenda sunt, sine ullo renisu, tanta facilitate, quanta & in nobis & in alijs videmus, maxime in artificibus quorumcunque operum cor-

poralium: ubi ad exercendam infirmiore[m] tardiore[m]q[ue] naturam agilior accessit industria: & non credimus ad opus generationis filiarum, si libido non fuisset, quæ peccato inobedientia retributa est, obedienter hominibus ad voluntatis nutum similiter, ut cætera potuisse illa membra servare? Et infra ibidem: Ita genitale ar[er]vum vas in hoc opus creatum seminaret, ut nunc terram manus, & quod modo de hac re nobis volentibus diligentius disputare verecundia resistit, & compellit veniam honore præfato à pudicis auribus p[ro]scere, cùm id fieret nulla causa esset: sed in omnia quæ de huiusmodi membris sensum cogitantis attingerent, sine ullo timore obscenitatis liber sermo ferretur, nec ipsa verba essent, quæ vocarentur obscæna, sed quidquid inde diceretur, tam honestum esset, quam de aliis cùm loquimur corporis partibus. Similia habes c. sequenti, ubi post enarrationem, qualiter non solùm membra corporis, quæ compactis articulata sunt ossibus, sed etiam, quæ mollibus remissa sunt nervis, qualia sunt in ore & facie, pulmones &c. homo ad nutum voluntatis possit movere, flectere, constringere, &c. subjicit: Sic ergo & ipse homo potuit obedientiam etiam inferiorum habere membrorum, quam sua inobedientia perdidit. Neque enim Deo difficile fuit, sic illum condere, ut in eius carne etiam illud non nisi eius voluntate moveretur, quod nunc nisi libidine non moveretur: Et c. 26. Absit, ut suspicemur, non potuisse prolem ferri sine libidinis morbo: sed eo voluntatis nutu moverentur illa membra, quo cætera. Et cit. cap. 3. de Gen. Hoc Deo præstante fideliter justèque viventibus, ut sine ullo inquieto ardore libidinis, sine ullo labore doloreque parienti foetus ex eo-

rum semine gigneretur. Et cit. loco ex lib. de pecc. orig. Si autem peccato non fuisset dehonestata natura, absit, ut opinemur, tales futuras fuisse nuptias in paradiso, ut in eis ad prolem seminandam non natura voluntatis, sicut pes ad ambulandum, manus ad operandum, lingua ad loquendum, sed astu libidinis membra genitalia moverentur.

Dices : Enervis & mollis est opinio, qua creditur in paradiso ad nutum voluntatis genitalia potuisse servire. Respondeo negando assumptum. Est illa instantia Juliani, cui lib. 5. contra eund. c. 7. respondet S. Pater: *Tanto tibi tanquam viro casto, effœminator videtur esse animus, quanto plus habet potestatis in corpus.*

Objicies secundò. Non potest propagari genus humanum per viam generationis sine ruptione & corruptione integritatis virginalis, sed in statu innocentiae nulla fuisset corruptio virginalis claustris: ergo non fuisset sic propagatum genus humanum. Major videtur certa, quia sine tali ruptura non poterit fieri commixtio seminum necessaria ad naturalem generationem. Minor etiam probatur: quia ille defectus repugnet perfectioni corporis fœminæ & talis status. Respondeo negando majorem; quia minor est doctrina S. Augustini variis in locis, nam cit. lib. 14. & c. 26. de Civ. *Sine ardoris, inquit, illecebrosi stimulo cum tranquillitate animi & corporis nulla corruptione integritatis insunderetur gremio maritus uxoris. Neque enim, quia experientia probari non potest, idè credendum non est, quando illas corporis partes non ageret turpidus calor,*
sed

sed spontanea potestas, sicut opus esset, adhiberet; ita tunc potuisse utero conjugis salva integritate foeminei genitalis virile semen immitti: sicut nunc potest eadem integritate salva ex utero virginis fluxus menstrui cruoris emitti: eadem quippe via posset illud injici, quâ hoc potest ejici, ut enim ad pariendum non doloris gemitus, sed maturitatis impulsus foeminea viscera relaxaret; sic ad foetandum & concipiendum, non libidinis appetitus, sed voluntatis usus naturam utramque conjungeret. Et citato lib. & Cap. de pecc. orig. ait: Nec sicut nunc fit, virginittatis integritas ad concipiendos foetus vi turbidi vitaretur ardoris --- & eo modo non esset dolor & cruor virginis concumbentis, quomodo non esset etiam matris gemitus parturientis, hac idè non credimus, quia in ista mortalitatis conditione in experta sunt. In deterius quippe natura mutata non invenit prima illius puritatis exemplum. Sed fidelibus loquimur, qui noverunt credere divinis eloquiis, etiam nullis adhibitis ex parte veritatis exemplis. Quod modo enim nunc ostendam sine ullis parentibus de pulvere hominem factum, eique de suo latere conjugem? & tamen quod oculus non invenit, fides credit. S. Augustinum sequitur S. Thomas 1. p. qu. 98. a. 2, ad 4.

Aliqui, qui sentiunt, non posse fieri commixtionem illam & penetrationem & praesertim partum prolis sine claustrae reformatione per divisionem sive separationem aut dissolutionem partium corporis Virginis, putant S. Augustinum tantum velle signaculum Virginitatis non corrumpendum fuisse in illo statu, sicut corrumpitur modo, videlicet per poenalem passionem &

foedam delectationem. Sed alii existimant, neque in conceptione, neque in partu fuisse necessariam huiusmodi divisionem aut separationem, sed id potuisse fieri per solam partium & pororum materni corporis delationem, Deo ita suaviter disponente.

Instabis. Si in isto statu fuisset conceptio prolis, salva integritate signaculi virginalis, ergo vera Virginitas fuisset cum matrimonio consummato. Respondeo negando consequentiam, plura enim requiruntur ad Virginitatem formalem, quam signaculum integritatis, videlicet Integritas carnis & mentis secundum S. Thomam in 2. dist. 20. quæst. 1. a. 2. ad 1. immunitas à voluntaria resolutione seminis cum delectatione venerea, & integritas mentis, sive propositum abstinendi ab omni tali delectatione & commixtione: In isto autem statu, licet resolutio seminis, secundum Augustinum, & commixtio fuisset sine turbido isto motu & ardore, cum quo modo fit, non afferit tamen futuram fuisse istam sine omni delectatione moderata juxta rationis mensuram, & fuisset iste actus Conjugalis voluntarius, ac proinde non fuisset propositum abstinendi ad formalem Virginitatem sive integritatem mentis requisitum.

Dices voluntas illa coeundi fuisset licita; ergo non repugnasset Virgineæ integritati, quoad mentem. Respondeo negando consequentiam; quia non sufficit actum esse honestum ad conservationem Virginitatis, ut patet in conjugatis huius status, quorum voluntas coeundi etiam est honesta.

Ob-

Objicies tertio: Semen in homine est quid superfluum; ergo non fuisset in statu innocentiae; ac proinde nulla generatio. Probatur consequentia, quia superfluitates illæ corporis humani habent adjunctam impuritatem & foeditatem, ut patet in excrementis & urina. Respondeo distinguendo antecedens: Est superfluum individuo, concedo; speciei, nego antecedens & consequentiam, & ad probationem dico, superfluitates, quæ provenissent ex nutrimenti impuritate, non futuras fuisse cum tanto foetore & foeditate cum quanto ejiciuntur in hoc statu.



D V B I U M X V.

An, Adamo non peccante, posteri ejus fuissent confirmati in Justitia ab initio, secundum S. Augustinum?

Suppono, Adamo non peccante, natos fuisse omnes in Justitia originali. Hoc enim docet S. Augustinus, ut patebit ex probatione prima conclusionis. Et S. Thomas I, p. qu. 109 a. 1. Neque ex hoc sequitur, Justitiam fuisse naturalem, cum non fuisset transfusa per virtutem seminis, sed à Deo post animæ ipsius cum corpore unionem infusa.

Du-

Duplex est sententia de confirmatione posterorum in iustitia. Prima affirmat, cui favere videntur aliqui ex Patribus, signanter S. Anselmus lib. I. Cur Deus homo c. 13, & Gregorius lib. 4. moral. c. 36. Secunda negat, cui favent alii SS. Patres, quæritur, cui faveat Augustinus.

Respondeo & dico. S. Doctorem adhæsisse negativæ. Probatur: quia secundum sanctum Augustinum, Adamo non peccante, posteri ejus peccare potuissent; ergo non fuissent ab initio confirmati in gratia. Consequentia patet, Antecedens probatur: quia lib. 14. de Civ. c. 10. ait: *Quam igitur felices erant primi homines --- tam felix univèrsa societas esset humana, si nec illi malum, quod etiam in posteros trañcerent, nec quisquam ex eorum stirpe committeret, quæ damnationem reciperet. Atque ista permanente felicitate, donec per illam benedictionem, quæ dictum est, Crescite & multiplicamini, prædestinatorum sanctorum numerus compleretur, alia major daretur, quæ beatissimis Angelis data est: ubi jam esset certa securitas peccaturum neminem, moriturumque neminem &c. Dicit S. Pater, si nec illi iniquitatem committerent & felicitatem beatorum tantum esse, ita securam ut nemo sit peccaturus: ergo sensit, sicut potuerunt peccare primi homines, ita posteros potuisse peccare, etsi illi non peccassent.*

Confirmatur. Quia lib. 9. de Gen. ad litt. c. 3. dicit, quod si primi homines, eorumque posteri justè & obedienter vixissent, fuissent, certo numero completo, sine ulla morte translati ad gloriam; ac proinde satis infirmat, quod

quod injustè inobedienterque potuissent vivere, ideoque non fuissent confirmati in gratia. Non video, inquit, quid prohibere potuerit, ut essent eis etiam in paradiso honorabiles nuptiæ & thorus immaculatus: hoc Deo prestante fideliter justeque viventibus, eique obedienter sancteque servantibus, ut sine ullo inquieto ardore libidinis, sine ullo labore ac dolore pariendi foetus ex eorum semine gignerentur; non ut morientibus parentibus filii succederent, sed ut illi, qui generassent, in aliquo forma statu manentibus --- & illi, qui gignerentur ad eundem, perducerentur statum, donec certo numero completo, si justè omnes obedienterque viverent, tunc fieret illa commutatio (id est translatio) ut sine ullâ morte animalia corpora conversa in aliquam qualitatem --- spiritalia vocarentur &c. Similia habet S. Pater lib. I, retract. c. 13, dicens: Non enim ullas tales necessitudines haberemus, quæ nascendo & moriendo contingunt, si natura nostra in præceptis & imagine Dei manens, in istam conceptionem non relegaretur. Hunc sensum prorsus improbo &c. Ad hoc enim ducit, ut credantur illi Conjuges præmi non generaturi posteros homines, nisi peccassent, tanquam necesse fuerit, ut morituri gignerentur, si de concubitu maris & fœmine gignerentur. Nondum enim videram fieri potuisse, ut non morituri de nō morituris nascerentur, si peccato illo magno non mutaretur in deterius humana natura; ac per hoc, si & in parentibus & in filiis fœcunditas fœlicitasque mansisset usque ad certum sanctorum numerum, quem prædestinavit Deus, pascerentur homines non parentibus successuri morientibus, sed cum vivētib; regnaturi. Ibi iterū indicat

per

per tò si fieri potuisse, ut in filiis fœcunditati non conjungeretur fœlicitas, id est, iusta & obediens vita.

Consonat manifestè S. Thomas 1. p. qu. 100. a. 2. datque rationem hanc : *Ex hoc Creatura rationalis in iustitia confirmatur, quod efficitur beata per apertam Dei visionem : cui viso non potest non inherere, cum ipse sit ipsa essentia bonitatis, à qua nullus potest averti.* --- Et hoc dico secundum legem communem, quia ex aliquo privilegio speciali secus accidere potest, sicut creditur de Virgine Marre Dei : Et infra concludit : *Vnde manifestum est, quod parvuli non nascerentur in iustitia confirmati.* Et in 2. dist. 20. qu. 2. a. 3. ad 5. ait : *Tametsi concederetur, quod Adam confirmatus fuisset statim, post victoriam tentationis, adhuc non sequitur, quod illico confirmatos in iustitia genuisset, quia hoc sequebatur adtus personales ejus &c.*

Dices. S. Thomas ait, *ex speciali privilegio secus accidere posse* : licet ergo geniti ex Adam ex natura sua non essent impeccabiles, potuit hoc illis convenire per speciale privilegium, sive potuit Deus, per gratiam impedire omne peccatum. Respondeo concedendo totum, potuit Deus, sed non constat, quod promiserit, id se facturum, & ex lapsu primorum parentum satis constat, donum impeccabilitatis non deberi statui integritatis.

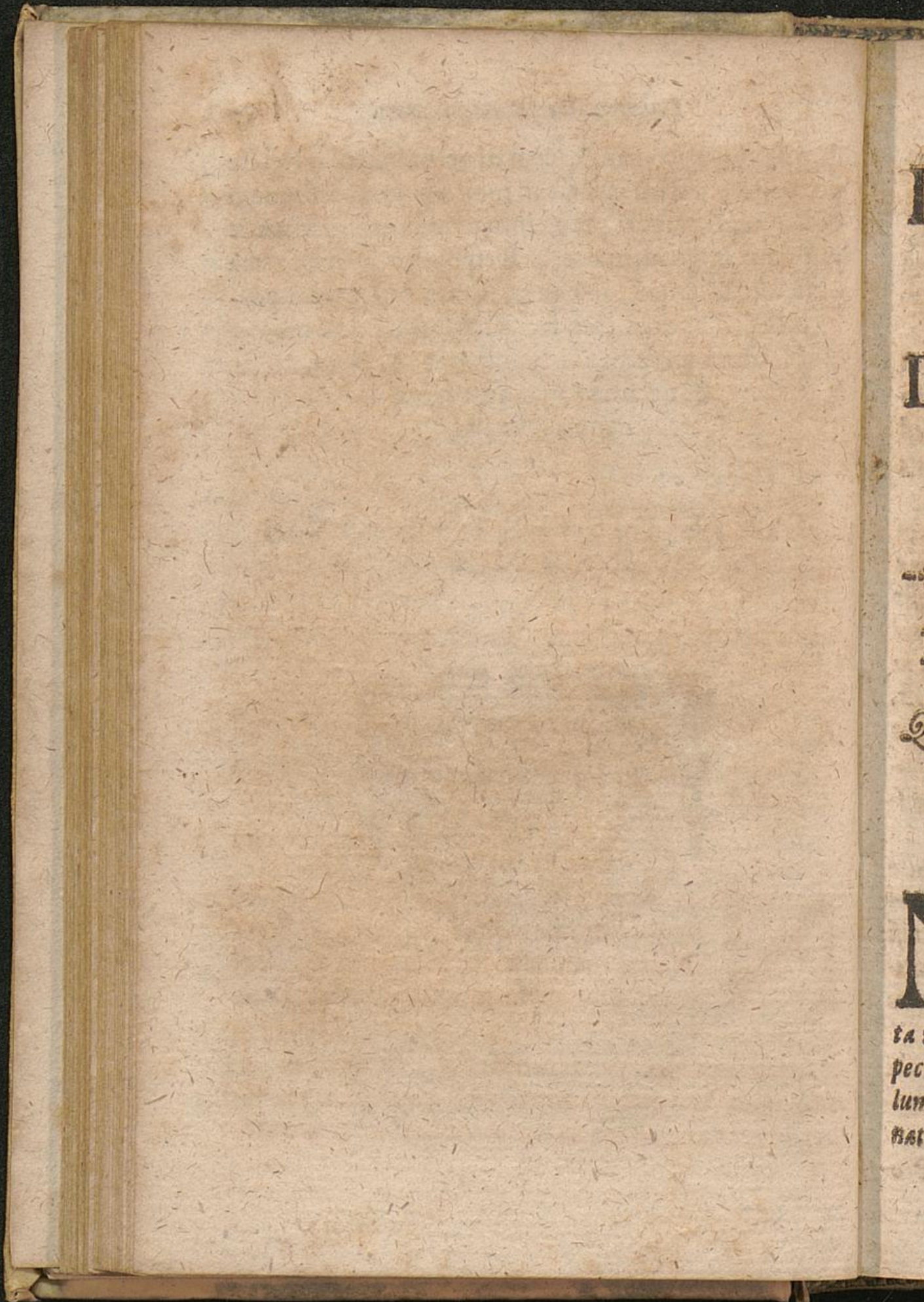
Instabis : Si non omnes geniti ex Adamo iusto fuissent in iustitia perseveraturi, multa fuissent orta inconvenientia, illi enim, qui peccassent, debuissent ejici ex Paradiso, sicque uxor interdum separari à prolibus

Sc

& marito, aut contra, & separati vel nubere aliis, vel sic permanere ; item vel statim mori ob transgressionem & damnum, vel per pœnitentiam redire ad gratiam & justitiam originalem &c. Respondeo, hæc omnia posse diciscutura, si Eva peccante Adam non peccasset, & dico Deo facilè fuisse providere modum gubernandi homines in tali statu, & occurrendi iis, quæ nobis videntur difficilia.

FINIS DISSERTATIONIS
PRIMÆ.





I

D

—

I

Q

M

ta:

pec

lum

nat